

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БОР-ӨНДӨР СУМЫН
“БОР-ӨНДӨР, АДАГИЙН ДАЛД УУРХАЙ БА БАЯЖУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”
ТӨСЛИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: MV-000174

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2550466

2023 он

АГУУЛГА

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	2
ХАЯГИЙН ХЭСЭГ	2
ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ	3
Далд уурхайн ажил	4
Өрөмдлөг тэсэлгээний ажил.....	5
Баяжуулалт, боловсруулалтын технологи, уурхайн хаягдлын аж ахуй	6
Уурхайн ус таталт ба усан хангамж	7
Баяжуулах үйлдвэр.....	8
Бор-Өндөр уулын баяжуулах үйлдвэрийн баяжуулах фабрикийн тоног төхөөрөмжийн схем	10
ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	17
ГОЛЛОХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ.....	17
I. Хөрсний элэгдэл-эвдрэл бохирдол	17
II. Агаарын бохирдол.....	18
III. Гадаргын ба газрын доорх ус	18
IV. Ургамлан нөмрөгийн өөрчлөлт, амьтны аймагт нөлөөлөх хүчин зүйлс.....	19
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ	21
I. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	21
II. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	22
III. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	23
IV. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	23
V. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	23
VI. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	24
VII. Тухайн жилийн БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө....	25
VIII. Тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийг олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөө	25
IX. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	25
Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	26
ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	28
X. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	28
БОХ-3	31

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

№	ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД		
1.	Аж ахуйн нэгжийн нэр		“Монголросцветмет” ТӨҮГ
2.	Улсын бүртгэлийн дугаар		9019029071, регистр 2550466
3.	Үйлдвэрийн нэр		Бор-Өндөр УБҮ
4.	Ордын нэр		Бор-Өндөр, Адаг
5.	ордын байршил	нийслэл/ хот/ аймаг	Хэнтий
6.		сум/дүүрэг	Бор-Өндөр сум.
7.	Ашигт малтмалын төрөл		Хайлуур жонш
8.	Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар		MV-000174, MV-000173
9.	Ашиглалт эхэлсэн огноо		1981
10.	Аж ахуйн нэгжийн хаяг	Аймаг/хот	Хэнтий аймаг
11.		Сум/дүүрэг	Бор-Өндөр.
12.		Баг/хороо	Холбоо-1
13.		Гудамж/байр	Үйлдвэрийн район
14.		Шуудангийн хайрцаг	Хэнтий, Бор-Өндөр 213722
15.		Утас	70567148
16.		Факс	70567 507
17.		Гар утас	98552017
18.		Электрон шуудан	Бor-undur@monros.mn
19.		Вэб хуудас	Бor-undur@monros.mn
20.	Захирлын хаяг	Нэр	Б.Магсаржав.
21.		Утас	70567-148
22.		Факс	70567-507
23.		Электрон шуудан	Бor-undur@monros.mn
24.	ТЭЗҮ хийсэн огноо		1984
25.	Ашиглах хугацаа		25 жил
26.	Жилийн хүчин чадал		200,0 мян.тн

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

«Бор-Өндөр» УБҮ нь Улаанбаатар хотоос зүүн урд зүгт 285 км-т, Өндөрхаан хотоос баруун урагш 180 км-т Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт оршино.

Бор-Өндөрийн хайлуур жоншны орд газар нь манай улсын томоохон ашигт малтмалын нөөц ба 1982 оноос хайгуул-ашиглалтын үйлдвэрийн журмаар жилд 100,0 мян.тн хүдэр олборлох хүчин чадлаар ажиллаж эхэлсэн.

Баяжуулах үйлдвэрийн эхний ээлжийг жилд 400,0 мян.тн хүдэр боловсруулах хүчин чадалтайгаар 1985 онд ашиглалтанд өгсөн ба бүрэн хүчин чадлын (жилд 600,0 мян.тн хүдэр боловсруулах) түвшинд 1990 онд хүрч, олон улсын стандартат тэнцсэн өндөр чанарын хайлуур жоншны баяжмал үйлдвэрлэж эхэлсэн нь улс орны экспортын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэхэд жинтэй хувь нэмэр оруулсан юм. Хайлуур жоншны бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, экспортод гаргах хэмжээгээр УБҮ нь дэлхийн гол үйлдвэрлэгчдийн дотор эхний тавд орж байна.

Баяжуулах фабрикт 2009 онд техникийн шинэчлэл хийсэн нь өндөр чанарын хайлуур жоншны баяжмал үйлдвэрлэлтийн хэмжээг ихээхэн өсгөв.

Үүнээс гадна УБҮ-т «Монголросцветмет» ТӨҮГ-ын бусад үйлдвэрүүд Өргөн, Айраг, Бэрх, Хажуу-Улааны уурхайнуудаас мөн хүдэр ирж байв.

1986-2017 оны хооронд УБҮ-ийн Баяжуулах фабрикт 12685,0 мян.тн хүдэр боловсруулсан ба энэ хүдрээс 3187,0 мян.тн хайлуур жоншны бүтээгдэхүүн гарган авсан. Орос, Украин, Япон, АНУ, Солонгос, Энэтхэг болон бусад орнуудын үйлдвэрүүд манай бүтээгдэхүүний үндсэн хэрэглэгчид болно.

Одоогоор «Бор-Өндөр» УБҮ-ийн бүтцэд:

- Жилд 300,0 мян.тн хүдэр олборлох хүчин чадалтай Уулын цех, 200,0 мян.тн-ы хүчин чадалтай Адаг-Хөшөөтийн далд уурхайнууд;
- Жилд 60,0 мян.тн хүдэр олборлох Хөх-Дэлийн ил уурхай
- Жилд 600,0 мян.тн. хүдэр боловсруулж, 150,0 мян.тн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх хүчин чадалтай Баяжуулах фабрикт;
- Жилд 500,0 мян. тн төмрийн хүдэр боловсруулах хүчин чадал бүхий Баргилтын ордын төмрийн хүдэр боловсруулах соронзон ангилуурын хэсэг;
- Өндөр чанарын баяжмал үйлдвэрлэх шугам;
- Савлах цех;
- Бүтээгдэхүүн хадгалах агуулахууд;
- Хий шахах станц;
- Эрчим хүчний цех;
- Дулааны станц;
- Төмөр замын цех;
- Автотээврийн цех;

- Төв засвар-механикийн цехүүд орж ажиллаж байна.

УБҮ-ийн ил ба далд уурхайнууд жилд нийт 150 мян.тн хүдэр олборлож байна.

Үйлдвэрийн болон ахуйн бааз нь уурхайчдын Бор-Өндөр хот болно. Тэнд нийгэм соёлын зориулалттай бүх объектууд байдаг. Уурхайн тосгон, УБҮ нь Орос-Монгол-Хятадын олон улсын төмөр замын зангилаа Айрагийн станцтай төмөр замаар (55 км) холбогдсон байна.

Бор-Өндөрийн УБҮ нь хотожсон үйлдвэр бөгөөд одоо үйлдвэрт 1340 орчим ажилтан ажиллаж байна.

Бор-Өндөрийн орд дээр хүдэр олборлох зөвшөөрлийг хуулийн дагуу MV-000174 (1995.08.18) тоот тусгай зөвшөөрөл авсан.

Далд уурхайн ажил

Бор-Өндөрийн ордуудын 2023 оны уулын ажлын төлөвлөгөөг ашиглалтын техник эдийн засгийн үндэслэл, ашиглалтын систем, технологийн дагуу боловсруулан, далд уурхайн аргаар 26,76% агуулагатай 94.0 мянган тонн хүдэр олборлохоор төлөвлөж байгаагаас Бор-Өндөрийн ордын 1,5,6,11,13-р хүдрийн биетүүдээс олборлохоор төлөвлөв.

Бор-Өндөрийн ордын 1 болон 6–р хүдрийн биетүүд дээр 2021 онд үндсэн малталт 536 т.м, 4271 м³, бэлтгэл малталт 815 т.м, 5722 м³, ашиглалт хайгуулын малталт 52 т.м, 364 м³, нийтдээ 1403 тууш метр урт, 10357 м³ уулын цул бүхий нэвтрэлтийн ажил хийгдэхээр төлөвлөөд байна. Мөн Бор-Өндөрийн ордын 1 болон 6–р хүдрийн биетүүд дээр 30 тууш метр урт, 126 м³ уулын цул бүхий огглол малталт нэвтрэхээр төлөвлөөд байна.

Бор-Өндөрийн ордын далд уурхай нь **“Ашиглалтын”** болон **“Хайгуулын”** гэсэн хүн, ачаа зөөх зориулалттай үндсэн 2 босоо ам ашиглагдаж байна. Ашиглалтын ажил явагдаж байгаа түвшин хоорондын зай 50м (+1260м, +1210м, +1160м, +1110м) түвшин тутамд хэвтээ малталт квершлагаар хүдрийн биетийг нээн ашиглалт явуулж байна. +1260м-с +1210м, +1060м-с +1045м түвшин хооронд налуу малталтаар нэвтэрч өөрөө явагч ачигч, зөөгч машинуудыг ашиглаж уулын нэвтрэлт болон олборлолтын ажлууд явуулж байна. 2020 онд Бор-Өндөрийн ордын 1-р хүдрийн биетэд 1-413-с 1-414 дэд давхаргаар цооногоор нураалтын системээр олборлолтын ажил. 5,6,11,13-р хүдрийн биет дээр +1260 түвшингээс налуу малталт эхлэн бл-11-300, 13-300-г налуу малталт эхлэн 1-р дэд давхарга нээх нэвтрэлтийн ажил, 6-р хүдрийн биет бл-6-500 1110-1060 м, 5-р хүдрийн биет бл-5-500 1060-1045 түвшинд ашиглах ба орчин үеийн бүтээмж өндөртэй өөрөө явагч ачигч зөөгч JCCY2, JKQ-10 маркын машинуудын тусламжтайгаар 6-р хүдрийн биет дээр +1060 түвшингээс налуу малталт эхлэн бл-6-500-аас хүдэр олборлолт болон нэвтрэлтийн ажил хийхээр төлөвлөөд байна.

Бор-Өндөрийн уулын цехийн ажилчдын газрын дээр ажиллагсад ажлын цагийн үргэлжлэх хугацаа 8 цаг, газрын доор ажиллагсад 7 цагын хугацаатай ажиллана. Уурхай нь бүтэн жилийн турш 7 ажлын өдөр, хоногт 3 ээлжээр гулсах горимоор ажилладаг. Далд уурхайн мастер, усчин, өргөх хэсгийн их амны дохиочин, машинч нар 7 ажлын өдөр, хоногт 3 ээлжээр гулсах горимоор ажиллана. Уулын нэвтрэлтийн ажил болон олборлолтын ажилд гарах мөргөцөгийн ажилчид 7 хоногийн ажлын 5 өдөр хоногт 3 ээлжээр гулсах горимоор ажиллахаар төлөвлөж байна.

Ачилт цэвэрлэгээний ажлыг хаман татагч ЛС30, ЛС15, ачигч машин ППН1с-р, шпурын өрөмдлөгийн ажлыг ҮТ28, ҮТ24-р гүйцэтгэнэ. Цооногын өрөмдлөгөд KDX-100A, ЛПСЗУ маркын өрмүүдийг ашиглан өрөмдөхөөр төлөвлөж байна. Мөн уулын нэвтрэлт болон хүдэр олборлолт, тээвэрлэлтийн ажилд өөрөө явагч техникууд БНХАУ-н 2 JCCY2 маркын ачигч, 2 JKQ-10 маркын автосамсволыг, ВГ2,2, ВБР1,6 маркын тэргэнцэр, K10, K7 маркын цахилгаан тэргийг ашиглан төмөр замаар босоо ам руу тээвэрлэн хүргэж, цааш босоо амаар клетээр дээш газрын гадаргад гаргана.

Бор-Өндөрийн далд уурхайн ордын талбайд тархан байрласан хүдрийн биетүүтээс хамаарч “Үлээх” хэлбэрийн агааржуулалтыг сонгож авсан болно. Уулын малталтуудыг агааржуулах агаарыг ажлын түвшинд агааржуулалтын босоо малталтуудаар төв агааржуулах төхөөрөмж ВОД 21-ээр цэвэр агаар өгөгдөнө. Өгөгдсөн цэвэр агаар квершлаг ,штрек, босоо малталтуудаар дамжин нэвтрэлт болон хүдрийн биетүүдийн хүдэр олборлох мөрөгцгүүдэд хүрнэ. Хүдэр нураан олборлох мөрөгцгүүд болон нэвтрэлтийн мөрөгцгүүдэд уурхайн төв агааржуулах төхөөрөмжөөр өгөгдөх цэвэр агаарын хэмжээ дутмаг үед, агааржуулалтыг зөөврийн агааржуулах төхөөрөмжөөр дамжуулан агааржуулалт хийгдэнэ. Агааржуулалтын явцад бохир агаарын урсгал хүдрийн биетүүдийн жигүүрт орших босоо малталтуудаар гадагшлана. Агаарын урсгалын хурд, найрлагыг агааржуулалтын алба, аврах ангитай хамтран байнга шалгаж хяналтанд байлгадаг ба хагас жилд нэг комисс гарган аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний дагуу уурхайн агаарын урсгалыг эргүүлж шалгадаг.

Өрөмдлөг тэсэлгээний ажил

а) Өрөмдлөг.

Олборлох хүдрийг Бор-Өндөрийн уурхайд гүний цооногийг 105-110 диаметртэй өрөмддөг. Өрөмийн машины марк KDX-100A, ЛПС-ЗУ, БП-100. 1 болон 6-р хүдрийн биет дээр цацраг хэлбэрээр гүний цооногийн өрөмдлөг хийж гүйцэтгэнэ.

Нэвтрэлтийн бэлтгэл малталтуудыг перфораторуудаар өрөмддөг. Перфораторуудын марк нь ҮТ-28 болон хаман татагч (Лебедка) ЛС-17, ЛС-30, мөн уулын цул ачигч ППН-1с, цахилгаан тэрэг КР-7 ашиглаж байна. 5 болон 6-р хүдрийн биетүүдийн блокуудад өөрөө явагч зөөвөрлөгч, тээвэрлэгч JCCY-2м машин, автосамсвол JKQ-10 тоног төхөөрөмжүүдийг хэрэглэж байна. Харин ил уурхайн ажилд цооног өрөмдөгч СБУ-100, перфоратор ҮТ-28 зэрэг төхөөрөмжүүдийг хэрэглэж байна. Түүний цооногийн диаметр 110 мм хүртэл байна.

б) Тэсэлгээний ажил.

Тэсэгээний ажлыг “Тэсэлгээний аюулгүй ажилгааны нэгдсэн дүрэм”-ийн дагуу явуулдаг. Бүх малталтуудын өрөмдлөг тэсэлгээний паспортой бөгөөд түүний дагуу тэсэлгээний ажил явагддаг. Уул геологийн болон уулын малталтын онцлогоос хамаарч тэсэлгээний төрөл бүрийн аргыг хэрэглэдэг.

Далд уурхайн тэсэлгээний ажилд эмульс Ø32, игданит А6 тэсрэх бодис, гал дамжуулах шижим, цочир дамжуулах шижим, СИНВ, бялт, цахилгаан бялт зэрэг хэрэгслүүдийг хэрэглэхээр төлөвлөөд байна. Гал, цахилгаан, гал цахилгаан хосолсон аргаар нэвтрэлт, олборлолтийн тэсэлгээний ажлыг явуулж байна. 15-20м урттай цооногуудыг цэнэглэгч «Ульба 150» маркын машинаар эммулин, болон ЭНТБ-р цэнэглэж байна. Шпурыг цэнэглэхдээ бортгон өдөөгчөө гар аргаар саваа модны тусламжтайгаар хийж, энгийн тэсрэх бодисыг КЕРУЛЕН5 маркын гар хийн буюугаар цэнэглэнэ. Тэсэлгээний ажилыг тэсрэх териал, тэсэлгээний ажил явуулах тусгай зөвшөөрөл, өрөмдлөгө тэсэлгээний ажлын паспорт, тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны дүрмийн дагуу инженер техникийн ажилтаны хяналтан доор гүйцэтгэгддэг

Баяжуулалт, боловсруулалтын технологи, уурхайн хаягдлын аж ахуй

Баяжуулалтын технологи, технологийн схем, ашиглагдах тоног төхөөрөмж, эрдэс авалт, бүтээгдэхүүний чанарын үзүүлэлт.

УБУ-ийн баяжуулах фабрик 1986 онд Красноярск хотын «Сибцветметниипроект» хүрээлэнгийн төслийн дагуу ашиглалтанд орсон. Төслийн хүдэр боловсруулах хүчин чадал жилд 400 мян.т, флотацийн баяжмал гаргалт 120 мян.т байсан.

Өнгөрсөн хугацаанд 2008-2009 онд тоног төхөөрөмжийн шинчлэл хийж, баяжуулах технологийг боловсронгуй болгох, бүтээгдэхүүний нэр төрлийг олшруулах чиглэлээр нилээд ажлууд хийгдэж ирсэний үр дүнд жилийн хүдэр боловсруулах хүчин чадал 600 мян.т, флотацийн баяжмал үйлдвэрлэх хэмжээ 180 мян.т хүрч ФФ, ФК, ФГ, ФФС маркийн болон бөөнцөглсөн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх боломжтой болсон.

Баяжуулах комплекс нь хүдэр ялган бутлах, баяжуулах төв корпус, шүүн хатаах хэсэг, бөөнцөглөх хэсэг, хаягдлын аж ахуй гэсэн үндсэн хэсгүүдээс бүрдэнэ.

Баяжуулах фабрикийн үндсэн үйлдвэрлэлийн барилга, байгууламжууд нь дараах хэсгээс бүрдэнэ:

- хүдрийн чанар дундажлах агуулах
- том бутлалтын корпус хүдэр хүлээн авах бункерийн хамт
- дунд, жижиг бутлалт, хүдэр ялгах төхөөрөмж, гравитацийн корпус
- хүдэр тээвэрлэх конвейеруудын галерей
- бүхэллэг бүтээгдэхүүн, хоосон чулуу хадгалах бункер, бутласан хүдрийн бункер, төв корпус, шүүн хатаах хэсэг, насосны болон өтгөрүүлэх хэсгийн барилга, бөөнцөглөх хэсгийн барилга, бэлэн бүтээгдэхүүний агуулах,

- байгалийн дулаанаар хатаах ангариуд
- эргэлтийн усны барилга
- хаягдлын аж ахуй

Хүдэр боловсруулах бүдүүвч нь дараах ажиллагаанаас бүрдэнэ:

- хүдрийн том бутлалт, түүний дараах угаалт
- -130+30мм ангилалын том бутлалтын дараах хүдрийг бүхэллэг баяжмал, хоосон чулуулагаар төрөлжүүлэн гараар ялгах, битүү циклээр дунд ба жижиг бутлуураар хүдрийг -16 мм хүртэл бутлах

Төв корпуст дараах ажиллагаа явагдана:

- хүдэр нунтаглалт;
- хөвүүлэн баяжуулалт;
- завсрын бүтээгдэхүүн болон баяжмалыг өтгөрүүлэх;
- өндөр чанарын баяжмал гаргах;
- урвалж бэлтгэх.

Дараах бүтээгдэхүүн өтгөрүүлэх ажиллагаанд хамрагдана:

- бутлалтаас гарсан анхдагч шлам, үндсэн хөвүүлэлтийн завсрын бүтээгдэхүүн
- зэргийн флотацийн баяжмал;
- дутуу баяжуулсан бүтээгдэхүүн; өндөр чанарын баяжмал

Шүүн хатаах хэсэгт дараах ажиллагаанууд явагдана:

- флотацийн бүх төрлийн баяжмал;
- баяжмал хатаалт, тээвэрлэлт, хадгалалт, ачилт;
- хатаах ажиллагаанаас гарсан хийг цэвэрлэх

Уурхайн ус таталт ба усан хангамж

Усны эх үүсвэр, нөөц, чанар

Дархан сумын ойролцоох газрын доорхи усны орд нь III групп хамаарах ба газрын доорхи гидрогеологийн нөхцөл нь 1983 оны Москва хотын ПНИИС төслөөр үнэлэхэд илэрсэн нөөцийг тогтоох нь хүндрэлтэй байсан байна. Газрын дор байгаа усны ай сав газруудад I. II. III гэсэн хамгаалалтын бүс тогтоож жил бүр хашилт хамгаалалтуудыг сэргээж засвар үйлчилгээг хийж байна. Дархан сумын усны ай савын цэнгэг усанд ПНИИС химийн болон бактерлогийн бүрэн шинжилгээг гаргасан байдаг.

Усны барилга байгууламж:

Газрын доорхи усны ордын 4 худагтай, хоёр гүний худаг нөөцөнд байхаар тооцогдсон. Тухайн байршилд байгаа нөөц гүний худаг ажилын худаг хоёрын хоорондын зай 25м, худаг хооронд II, III-р өргөлтийн насост станц, IV цэвэр усны станц, хадгалах нөөц савнууд,

Худаг, өргөлтийн станцууд, усны тоолуур /насосны хүчин чадал, марк/

Өргөлтийн станцийг ЦНС180/170, худгуудыг ЭЦВ12-100/160 маркийн насосоор тоногдсон асаалтын систем телемеханикийн алсын удирдлагаар хангагдсан. Дарханы газрын доорхи ай савны гүний худгийн хамгийн их бууралтын усны түвшин ашиглалтын явцад 35м, динамик түвшин 25м, Буйлын ай сав дахь гүний худгийн ахамгийн их бууралт 35м, харин динамик түвшин 34.0 м, газрын гадаргаас 35-40м гүнд гүний насос суурилагдсан. ПНИИС төсөлд тусгаснаар хоногт 6900м³, цагт 287.50 м³, 80л/с.

Дамжуулах байгууламж /шугам сүлжээний урт, диаметр/

Дамжуулах шугам хоолойн урт 45000 м, диаметр нь D-250-300 мм, Ус хангамжийн дамжуулах хоолойг хөрснөөс хамааруулан дунджаар шаварлаг хөрсөнд 2.7+0.5=3.2м, элсэнд 2.9+0.5=3.4 м. Хатуу хөрсөнд 3.8+0.5=4.3м. Нийт дамжуулах ган хоолойны гадаргууг битум-резенин бүрхүүлээр тусгаарлаж хийгдсэн. Дамжуулах шугамын худгууд бетонон хийцтэй хийгдсэн ба гидро ударнаас хамгаалагдсан байна.

Баяжуулах үйлдвэр

Баргилтын төмрийн хүдрийн уурхай нь 2021 онд ил уурхайн ашиглалтаар Хэнтий аймгийн Дархан сумын нутагт орших Баргилтын төмрийн ордод нийтдээ 2300 мянган тонн хүдэр олборлож 3934.0 мян м³ хөрс хуулалтын ажлыг төлөвлөсөн.

Төмрийн хүдрийг авто машинаар дундажлалын овоолгоос баяжуулах фабрикийн хүлээн авах бункер луу зөөж өгнө. Төмрийн хүдэр бэлтгэх соронзон ялгагчийн бүдүүвч жоншны хүдэр бэлтгэх, бутлах, нунтаглах техникийн бүдүүвч хоорондоо ижилхэн.

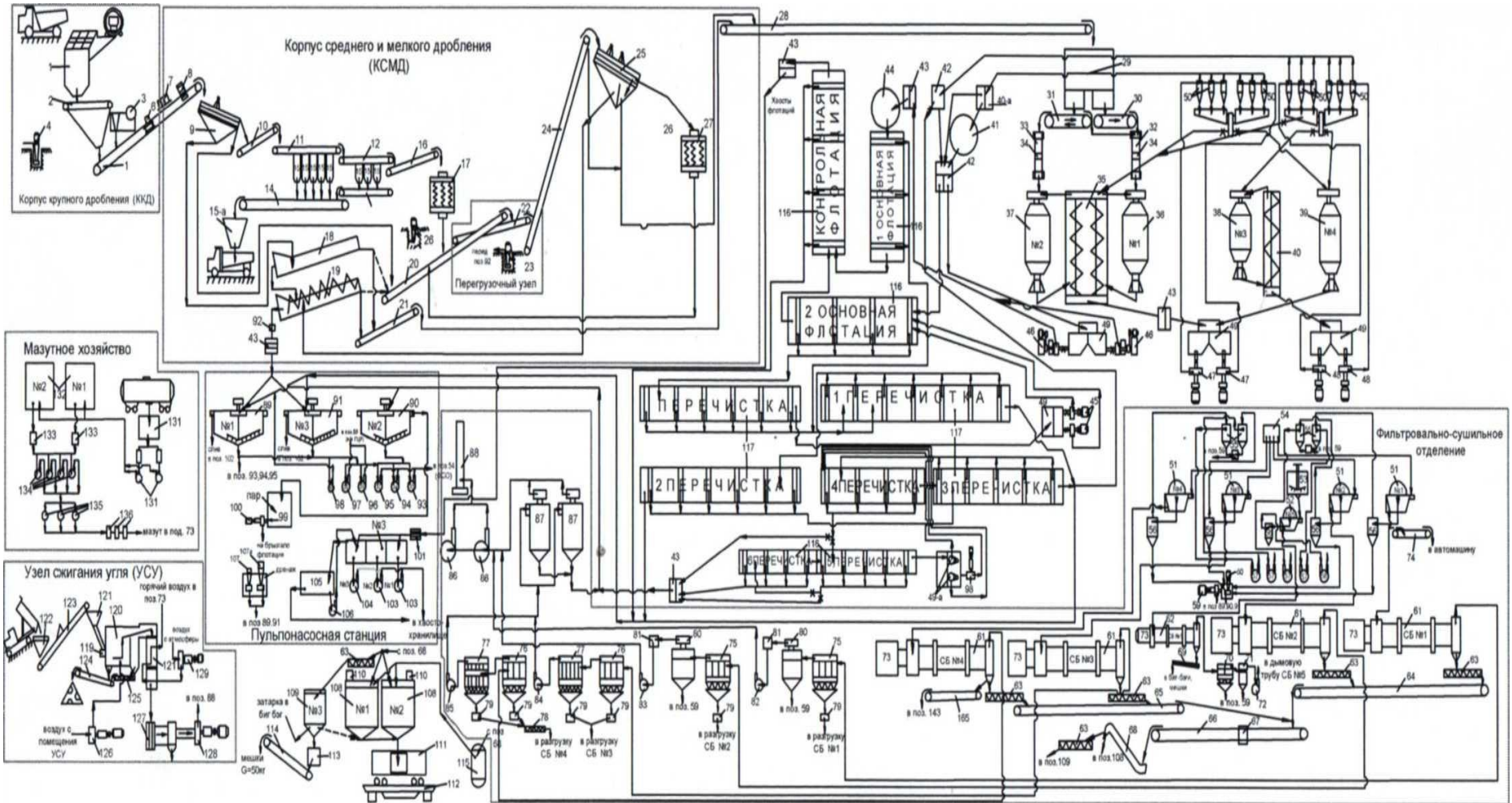
Бутлах хэсэгт бутлалтын II үе шатны туузан конверийн дараа хуурай соронзон ялгагч тусгайлан байрлуулсан. Хуурай соронзон ялгагч нь дамран соронзон ялгагч СТ-811 соронзон хүчдэлийн талбайн 2800 GS. Хуурай соронзон ялгагчийн хоосон чулуулаг нь туузан дамжуулагчаар дамжин шигшүүрт орж бүхэллэгийн хэмжээгээр 2 хэсэгт ангиллагдан хөвүүлэн баяжуулалтын хадгалах бункерт хураагдана. Хуурай ялгагч нь соронзлогдсон бүтээгдэхүүн ГИТ -52М нойтон шигшүүрт орно. Энэ шигшүүрт бүтээгдэхүүн -8+0мм, -16+8мм, -70+1 бмм-ээр 3 ангилагдана. -8+0мм жижиг хэсэг КСН-20 буюу мушгиа ангилагчид орно. -16+18мм дунд хэсэг №5 туузан дамжуулагчаар зөөгдөж буталсан хүдрийн бункерт орно. -70+1 бмм болох том хэсэгбутлалтын III үе шат болох конусан бутлуур КМД -1750Т орно. КМД-1750Т бутлагчаас гарсан бутлагдсан хүдэр №2 туузан дамжуургаар зөөгдөнө.

Буталсан хүдрийн бункерээс хүдрийг нунтаглалтын I үе шат МШР -3.2*3.1 бөмбөглөгт тээрэмд 2-КСН-24 мушгиа ангилагчид оруулаад битүү давтамжтайгаар ажиллууна. 2-КСН-24 мушгиа ангилагчаас гарсан халиаг нойтон соронзон ялгагч I үе шат хагас эсэргүүцэлтэй соронзон ялгагч СТВ-1030 оруулна. СТВ-1030-ын хаягдалыг шахуургаар шахаж хяналтын ялтсан соронзон ялгагч Ф-800ЧЮ өгнө. СТВ-1030-ын баяжмалыг шахуургаар шахаж ГЦР-360 төвөөс зугтах хүчний ангилагчид өгнө. ГЦР-360-ын элсийг нунтаглалтын II үе шат тээрэмд МШР 3,2*3.1 оруулна. Өөрийн урсгалаар ирэх халиаг нойтон соронзон баяжмал II үе шатны нэгдүгээр ялгагч СТВ-1024 хүлээн

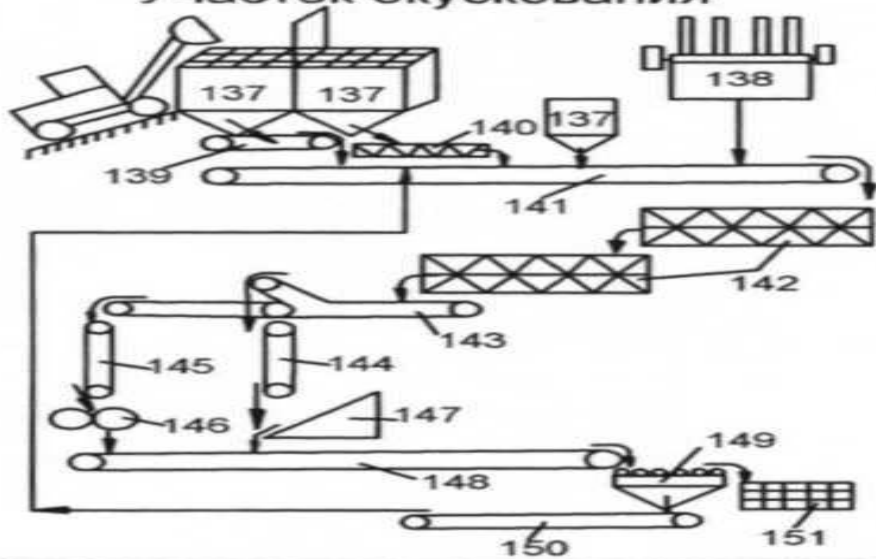
авна. СТВ-102 нэгдүгээр ялгагчийн баяжмал цэвэрлэгэний хоёрдугаар ялгагч СТВ-1024 рүү орно. Нэгдүгээр, хоёрдугаар СТВ-1024 соронзон ялгагчийн хаягдалыг хяналтын соронзон ялтаст ялгагч Ф-900410-д хүлээн авна. Ялтсан соронзон ялгагчийн хаягдал нь төв хэсгийн хаягдал руу хаягдалын шахуурганы зумпфэнд өөрийн урсгалаар өгөгддөг. Төв хэсгийн хаягдал завсарийн бүтээгдэхүүн өтгөрүүлэгчийн халиа 2 нийлээд шахуургаар шахагдаж баяжуулалтын фабрикийн Хаягдлын аж ахуйд (ХАА) очино.

Хоёрдугаар СТВ-1024 соронзон ялгагчийн баяжмал өөрийн урсгалаар баяжмал өтгөрүүлэгч Ц-25 орно. Өтгөрсөн баяжмал Ц-25 өтгөрүүлэгч шахуургаар шахагдан шүүрүүлэлтийн хэсэгт битүү шүүлтүүр ДО-50Ч2,5 №1, 2, 4-т өгөгдөнө. Битүү шүүрүүлэлтийн № 2 шүүгдсэн баяжмал туузан дамжуулагчаар зөөгдөж биг бэги шуудайнд савлагдана. Битүү шүүгч № 4 шүүгдсэн баяжмал чийглэг нь 10-12% учир №4 хатаагч барабанаар дамжин хатаагдаад баяжмал биг бэгт савлагдана. Савлагдсан төмрийн баяжмалаа задгай талбай дээр сэрээт ачигчаар зөөж байрлуулна. Талбайгаас шуудуутай төмрийн баяжмалаа задгай вагонд ямаан (кран) өргөгчөөр ачиж төмөр замын пүүгээр пүүлээд захиалсан хэрэглэгч рүү явуулна.

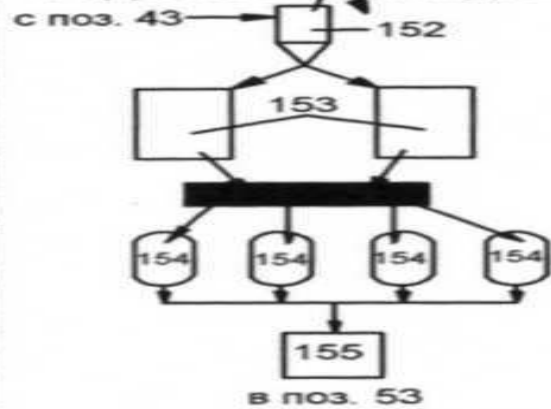
Бор-Өндөр уулын баяжуулах үйлдвэрийн баяжуулах фабрикийн тоног төхөөрөмжийн схем

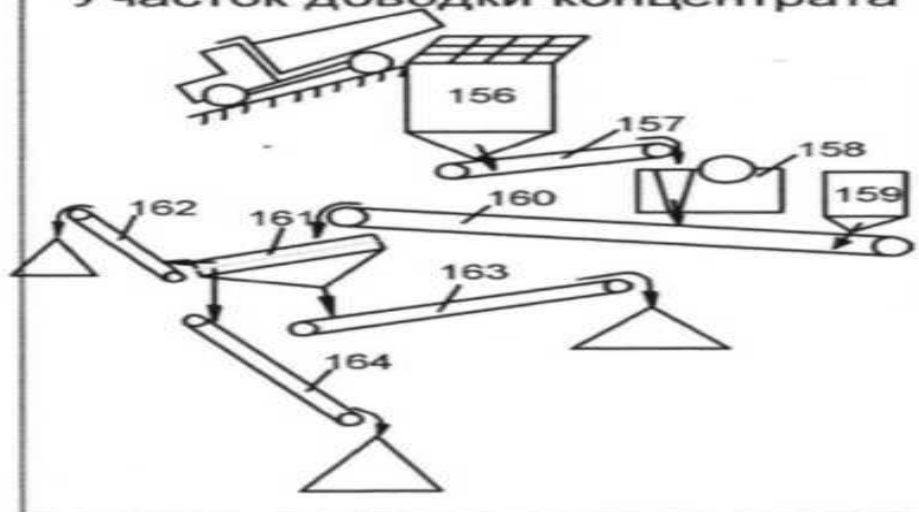
Участок окускования

Отделение химдоводки

Участок доводки концентрата

Уулын баяжуулах Бор-Өндөр үйлдвэрийн Баяжуулах фабрикийн тоног төхөөрөмж

№ д/ д	Тоног төхөөрмжийн нэр			Техникийн үзүүлэлт			Тоног төхөөрөмжийн насжилт			Цахилгааны зарцуулалт		Үнэ, сая.төг	
	Төрөл	Марк	Үйлдвэр-лэсэн улс	Хэмжих нэгж	Хүчин чадал	Тоо ширхэг	Үйлдвэр-лэсэн он	Ашиглал-танд өгсөн он	Ашиг-лалтын хугацаа	Хэмжих нэгж	Хэрэгцээт хүчин 4адал	Анхны үнэ	Үлдэгдэл үнэ
1	Бутлуур	ЩДП 0,9*1,2	ОХУ	М³/ц	160	1	1985	1986	30	кВт*ч	100	547,5	292,8
2	Бутлуур	КСД 1750Гр	ОХУ	М³/ц	160-300	1	1985	1986	30	кВт*ч	160	1,1	0
3	Бутлуур	КМД 1750Т	ОХУ	М³/ц	80-100	1	1985	1986	30	кВт*ч	160	1,1	0
4	Тэжээгч	1-15-60	ОХУ	М7ц	160	1	1985	1986	30	кВт*ч	22,7	0,5	0
5	Шигшүүр	ГИТ-42М	ОХУ	т/ц	970	1	2012	2012	2	кВт*ч	15	50,7	40,1
6	Шигшүүр	ГИТ-52М	ОХУ	т/ц	1235	1	2012	2012	2	кВт*ч	18,8	74,4	59,5
7	Ангилан ялгагч	К-14	ОХУ	М7ц	100	1	1985	1986	30	кВт*ч	75	0,7	0
8	Ангилан ялгагч	КСН-20	ОХУ	т/ц	230	1	1994	1994	20	кВт*ч	13	6,56	0
9	Туузан дамжуулга№1	ЛК	ОХУ	т/ц	150	1	1986	1986	30	кВт*ч	45	0,153	0
10	Туузан дамжуулга №2	лк	ОХУ	т/ц	280	1	1986	1986	30	кВт*ч	40	0,92	0
11	Туузан дамжуулга №3	лк	ОХУ	т/ц	280	1	1986	1986	30	кВт*ч	11	0,004	0
12	Туузан дамжуулга №4	лк	ОХУ	т/ц	280	1	1986	1986	30	кВт*ч	40	0,099	0
13	Туузан дамжуулга №5	лк	ОХУ	тц	120	1	1986	1986	30	кВт*ч	37	0,067	0
14	Туузан дамжуулга №6	лк	ОХУ	т/ц	100	1	1986	1986	30	кВт*ч	18,5	0,017	0
15	Туузан дамжуулга №7	лк	ОХУ	т/ц	100	1	1986	1986	30	кВт*ч	18,5	0,017	0
16	Туузан дамжуулга № 10	лк	ОХУ	т/ц	80	1	1992	1992	22	кВт*ч	5,5	0,054	0,04
17	Туузан дамжуулга №11	лк	ОХУ	т/ц	80	1	1992	1992	22	кВт*ч	5,5	0,054	0,04
18	Туузан дамжуурга№11 ^а	лк	ОХУ	т/ц	SU	1	2002	2002	12	кВт*ч	11	0,054	0,04
19	Туузан дамжуурга№12	лк	ОХУ	т/ц	100	1	1992	1992	22	кВт*ч	15	0,054	0,04
20	Туузан дамжуурга №12 ^о	лк	ОХУ	т/ц	80	1	2002	2002	12	кВт*ч	5,5	0,075	0,05
21	Туузан дамжуурга №13	лк	ОХУ	т/ц	60	1	1992	1992	22	кВт*ч	7,5	0,075	0,05
22	Туузан дамжуурга №2 ^а	лк	ОХУ	т/ц	40	1	2004	2004	10	кВт*ч	11	0,054	0,04
23	Туузан дамжуурга №1(ФСО)	ЛК	ОХУ	т/ц	40	1	1998	1998	16	кВт*ч	7,5	0,175	0,1
24	Туузан дамжуурга №2(ФСО)	ЛК	ОХУ	т/ц	40	1	1998	1998	16	кВт*ч	7,5	0,175	0,1
25	Туузан дамжуурга №3(ФСО)	ЛК	ОХУ	т/ц	80	1	1998	1998	16	кВт*ч	15	0,275	0,18
26	Тээрэм	МШР3,2*3,1	ОХУ	м	d-3,2; 1-3,1	2	1985	1986	30	кВт*ч	1260	85,74	0
27	Тээрэм	МШР3,2*3,1	ОХУ	м	d-3,2; 1-3,2	1	1994	1995	20	кВт*ч	630	154,3	0

28	Тээрэм	МШР2,1*2,2	ОХУ	м	d-2,1;1-2,2	1	1986	1987	30	кВт*ч	200	2,94	0
29	Ангилуур	2-КСН-24	ОХУ	М т/ц	d-2,4 585	1	1985	1986	30	кВт*ч	40	0,324	0
30	Баяжуулагч	РИФ-25	ОХУ	М ³ /мин	30	3	2009	2009	5	кВт*ч	332	2004	1054,2
31	Баяжуулагч	РИФ-8,5	ОХУ	М ³ /мин	10	5	2009	2009	5	кВт*ч	680	2104	803,4
32	Баяжуулагч	РИФ-3,5	ОХУ	М ³ /мин	2	2	2009	2009	5	кВт*ч	105	617	324,3
33	Тэжээх төхөөрөмж	пл	ОХУ	т/ц; мм	150; 1200	1	1985	1986	30	кВт*ч	44	6,33	0
34	Вакуум шүүгч	ДО 50*2,5	ОХУ	S-м2 ; D-м	50;2,5	4	1985	1986	30	кВт*ч	44,8	0,37	0
35	Өтгөрүүлэгч	Ц-25	ОХУ	м	25	3	1985	1986	30	кВт*ч	19,2	3,3	0
36	Хатаах зуух	БН-14*2,8	ОХУ	D-м; L-м	2,8;14	4	1985	1986	30	кВт*ч	360	0,16	0
37	Элсний насос	БВЛ-800/40	Украин	м	800	1	2009	2010	4	кВт*ч	212	424,4	337,3
38	Урвалж хуваарьлагч	АСПДР	Дани	л/ц	5125	1	2009	2009	5	кВт*ч	4,8	460,1	402,1
39	Гидроциклон	АНГЦЦ-ГЦ	ОХУ	ш	12	1	2009	2009	5	кВт*ч	220	667,3	630,7
40	Автоклав		Хятад	М ¹	3,2	2	2012	2012	2	кВт*ч	15	15,2	15,1
41	Насос	6/4D-АНН	Австрали	м ³ /ц	160	2	2009	2009	5	кВт*ч	30	95,6	95,2
42	Насос	8/6E-АНН	Австрали	м /ц	313	4	2009	2009	5	кВт*ч	220	290,7	280,1
43	Насос	8/6E-АН-GL	Австрали	м ³ Аi	271	2	2009	2009	5	кВт*ч	74	118,6	110,2
44	Насос	65V-GPS	Австрали	м /ц	29	8	2011	2011	3	кВт*ч	44	34	18

Уулын баяжуулах Бор-Өндөр үйлдвэрийн Бор-Өндөрийн далд уурхайн ашиглалтын техник, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

№ д/д	Тоног төхөөрөмжийн нэр				Хүчин чадал багтаамж		Үнэ, сая.төг		Өмчлөлийн хэлбэр	Ашиглалтын хугацаа			Цахилгааны зарцуулалт		Түлш зарцуулалт			Техникийн бэлэн байдал	ТЭЗУ-д тусгагдсан эсэх
	Марк	Төрөл	Загвар	Үйлдвэрлэсэн улс	Нэгж	Хэмжээ	Анхны үнэ	Үлдэгдэл үнэ		Үйлдвэрлэсэн он	Ашиглалтанд өгсөн он	Ашиглалтын	Хэмжих нэгж (квт. час)	Суурилагдсан	Хэмжих нэгж (л/мот.цаг)	Нийт ажиллах мот.цаг	Нийт зарцуулах түлшний хэмжээ		
1	ЛПС-ЗУ	Суурин өрмийн төхөөрөмж	цооног өрөмдөх	ОХУ	мм/м	155/50	3,160357	0	Төрийн өмч	2002	2003	10	-	-	-	-	-	дунд	тийм
2	ЛПС-ЗУ	Суурин өрмийн төхөөрөмж	цооног өрөмдөх	ОХУ	мм/м	155/50	3,160357	0	Төрийн өмч	2002	2003	10	-	-	-	-	-	дунд	тийм
3	ППН-1С	Хийн ачигч машин	төмөр зам	ОХУ	мЗ/мин	1,25	63,93418	53,5030912	Төрийн өмч	2010	2011	10	-	-	-	-	-	муу	тийм
4	ППН-1С	Хийн ачигч машин	төмөр зам	ОХУ	мЗ/мин	1,25	68,05173	26,9670649	Төрийн өмч	2008	2008	10	-	-	-	-	-	муу	тийм
5	ППН-1С	Хийн ачигч машин	төмөр зам	ОХУ	мЗ/мин	1,25	61,12283	22,4097417	Төрийн өмч	2008	2008	10	-	-	-	-	-	муу	тийм
6	ППН-1С	Хийн ачигч машин	төмөр зам	ОХУ	мЗ/мин	1,25	38,93068	8,37604969	Төрийн өмч	2006	2007	10	-	-	-	-	-	муу	тийм
7	ППН-1С	Хийн ачигч машин	төмөр зам	ОХУ	мЗ/мин	1,25	38,93068	8,37604969	Төрийн өмч	2006	2007	10	-	-	-	-	-	муу	тийм
8	7- КР-М	Элекровоз	төмөр зам	ОХУ	тн	7	178,9268	35,7627796	Төрийн өмч	2005	2007	10	кВт.цаг	66	-	-	-	дунд	тийм
9	7- КР-М	Элекровоз	төмөр зам	ОХУ	тн	7	153,9515	15,3754594	Төрийн өмч	2005	2007	10	кВт.цаг	66	-	-	-	дунд	тийм
10	7КРМ1	Элекровоз	төмөр зам	ОХУ	тн	7	173,1172	116,627789	Төрийн өмч	2011	2011	10	кВт.цаг	66	-	-	-	дунд	тийм
11	ЖССУ-2	Ачигч машин	Дугуйт ачигч	БНХАУ	мЗ	2	197,5028	116,836467	Төрийн өмч	2010	2010	10	-	-	9,5л/мот.цаг	1467	13941	муу	тийм
12	ЖССУ-2	Ачигч машин	Дугуйт ачигч	БНХАУ	мЗ	2	217,2597	103,216218	Төрийн өмч	2009	2009	10	-	-	9,5л/мот.цаг	453	4303	дунд	тийм
13	ЖКQ-10	Автосамосвал	Дугуйт	БНХАУ	тн	10	255,4081	140,463984	Төрийн өмч	2010	2010	10	-	-	9,5л/мот.цаг	590	5603	муу	тийм
14	ЖК.Q-10	Автосамосвал	Дугуйт	БНХАУ	тн	10	255,4081	140,463984	Төрийн өмч	2010	2010	10	-	-	9,5л/мот.цаг	1910	18152	дунд	тийм
15	CAT-980P	Погрузчик	Дугуйт ачигч	АНУ	З м	5	536,4216	130,00976	Төрийн өмч	2007	2007	20	-	-	28,6л/мот.цаг	4118	117786	сайн	тийм
16	CAT-980F	Погрузчик	Дугуйт ачигч	АНУ	З м	3,8	226,2581	56,48193	Төрийн өмч	1994	1994	20	-	-	28,6л/мот.цаг	1663	47568	дунд	тийм
17	LW-540F	Погрузчик	Дугуйт ачигч	Хятад	З м	3	43,0542	1,1106	Төрийн өмч	2004	2004	10	-	-	15л/мот.1Ш1	1663	24615	муу	тийм
18	SL-50W №1	Погрузчик	Дмлит ачигч	Хятад	З м	3	60,5133	42,5565	Төрийн өмч	2010	2010	10	-	-	15л/мот.цаг	3802	58758	дунд	тийм
19	SL-50W №2	Погрузчик	Дмуйт ачигч	Хятад	З м	3	97,2401	95,9624	Төрийн өмч	2014	2014	10	-	-	15л/мот.цаг	2402	36122	сайн	тийм

20	Т-170	Бульдозер	Өрөө явагч	ОХУ	м.х	170	27,0525	0	Төрийн өмч	1993	1994	20	-	-	8,4л/мо т цаг	882	7409	муу	тийм
21	ТЭМ12-72	Тепловоз	Өрөө явагч	ОХУ	л.с	1200	999,6922	683,5469	Төрийн өмч	1986	1986	20	-	-	16,7л/м от цаг	2246	37515	сайн	тийм
22	Комацу	Өөрөө буулгагч	HD325	Япон	тн	32,5	318,402	86,3265831	Төрийн өмч	1998	1998	16	-	-	130л/100 км	3000	70056	дунд	тийм
23	Комацу	Өөрөө буулгагч	HD325	Япон	тн	32,5	205,958	4,13364852	Төрийн өмч	1998	1998	16	-	-	130л/ЮОкм	3000	70056	дунд	тийм
24	БелАЗ	Өөрөө буулгагч	7540	Беларусь	тн	30	170,5761	63,6728664	Төрийн өмч	2008	2008	6	-	-	142.4л/ЮОкм	3000	125000	дунд	тийм
25	БелАЗ	Өөрөө буулгагч	7540	Беларусь	тн	30	142,5197	17,4643893	Төрийн өмч	2005	2005	9	-	-	142.4л/ЮОкм	3000	125000	дунд	тийм
26	БелАЗ	Өөрөө буулгагч	7540	Беларусь	тн	30	213,9142	95,3737844	Төрийн өмч	2008	2009	5	-	-	142.4л/ЮОкм	3000	125000	дунд	тийм
27	БелАЗ	Өөрөө буулгагч	7522	Беларусь	тн	27	170,9675	84,3272803	Төрийн өмч	2008	2009	5	-	-	142.4л/ЮОкм	3000	125000	дунд	тийм
28	ХОВО	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	48,40166	16,5596499	Төрийн өмч	2007	2008	6	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	дунд	тийм
29	ХОВО	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	48,40166	16,5728998	Төрийн өмч	2007	2008	6	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	дунд	тийм
30	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	48,40166	16,5596499	Төрийн өмч	2007	2008	6	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	дунд	тийм
31	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	53,54663	18,7366644	Төрийн өмч	2007	2008	6	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	дунд	тийм
32	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	53,54663	18,7366644	Төрийн өмч	2007	2008	6	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	дунд	тийм
33	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	55,04663	16,3366473	Төрийн өмч	2007	2008	6	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	дунд	тийм
34	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	53,54663	18,736662	Төрийн өмч	2007	2008	6	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	дунд	тийм
35	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	62,27028	43,0079161	Төрийн өмч	2011	2011	3	-	-	38л/100 км	4320	68000	сайн	тийм
36	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	62,27028	43,0079161	Төрийн өмч	2011	2011	3	-	-	38л/100 км	4320	68000	сайн	тийм
37	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	62,27028	43,0079161	Төрийн өмч	2011	2011	3	-	-	38л/100 км	4320	68000	сайн	тийм
38	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	62,27028	43,0079161	Төрийн өмч	2011	2011	3	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	сайн	тийм
39	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	62,27028	43,0079161	Төрийн өмч	2011	2011	3	-	-	38л/100 км	4320	68000	сайн	тийм
40	ХОВО	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	62,27028	43,0079161	Төрийн өмч	2011	2011	3	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	сайн	тийм
41	ХОВО	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	62,27028	43,0079161	Төрийн өмч	2011	2011	3	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	сайн	тийм
42	хово	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	67,05026	55,3366637	Төрийн өмч	2012	2012	2	-	-	38л/ЮОкм	4320	68000	сайн	тийм

43	ХОВО	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	67,0502 6	55,33666 37	Төрийн н өмч	2012	2012	2	-	-	38л/ ЮОкм	4320	68000	сайн	тийм
44	ХОВО	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	67,0502 6	55,33666 37	Төрийн н өмч	2012	2012	2	-	-	38л/ ЮОкм	4320	68000	сайн	тийм
45	ХОВО	Өөрөө буулгагч	3257	Хятад	тн	20	67,0502 6	55,33666 37	Төрийн н өмч	2012	2012	2	-	-	38л/ ЮОкм	4320	68000	сайн	тийм
46	КамАЗ- 53512	Автокран	КС- 55713- 1К	ОХУ	тн	25	137,846 6	36,89307 86	Төрийн н өмч	2007	2007	7	-	-	47л/ ЮОкм,	2112	11280	дунд	тийм
47	КрАЗ- 256	Автокран	КС- 4561А	ОХУ	тн	17	1,13043 5	0,043684 85	Төрийн н өмч	1984	1990	24	-	-	59л/ ЮОкм,	2112	14160	дунд	тийм
48	Зил- 130	Автовышка	АГП-22	ОХУ	кг	300	16,1128 2	0	Төрийн н өмч	2003	2003	11	-	-	40,2л/ ЮОкм,	2112	10353	дунд	тийм
49	Зил- 130	ТМ тээвэрэлч	ачааны	ОХУ	тн	5	48,5	36,64	Төрийн н өмч	2007	2007	7	-	-	40,2л/ ЮОкм,	3600	45000	сайн	тийм

ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

ГОЛЛОХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

I. Хөрсний элэгдэл-эвдрэл бохирдол

Бор-Өндөр, Адагийн хайлуур жоншны бүлэг ордод хүдрийн биетийн байршил, орших гүн, ордын төрөл, нөөцийн хэмжээ зэргээс хамаарч ил ба далд аргыг хослуулах замаар олборлолт явуулж ирсэн.

Хөрс хуулалт уурхайн малталтаар газрын хэвлийд томоохон орон зай үүсэхийн сацуу ойр орчмын харьцангуй тэгшхэн газруудад үржил шимт хөрс, хурдас чулуулгийн овоолгууд байгуулж, хүдэр тээвэрлэлтээр хөрс зурваслан ургамалгүй болж нүцгэрэн элэгдэж эвдэрсэн. Цаашлаад уурхай үйлдвэрийн ажлын бүсэд ачиж буулгах, ялгах зэрэг үйл ажиллагаанд хөрс дундаас хүчтэй эвдрэлд орсон байна.

2008-2015 онд уурхайн малталт, овоолго байгуулах, уурхайн ашиглалтаар эвдрэлд орсон талбайн нийт хэмжээ Бор-Өндөрийн ордод 268,98 га, Адагийн ордод 74,91 га байна. Энд хатуу хог хаягдлаар бохирдсон, хаягдлын сан дор орсон талбай, тоосонд дундаас хүчтэй өртсөн талбайг хамааруулж авч үзээгүй болно.

Хаягдлын сангийн зүүн талаар далангийн биртүүдийг өндөрлөх ажил хийгдээгүй олон жил болж байгаа нь элс хийсч хунгарласаар даланг давж овоорсон, сангийн хуурай гадаргуугаас хийсэх элс салхины зонхилох чиглэл дагуу зүүн урагш хамгийн их талбайд хийсэн тархахын зэрэгцээ сангийн өмнө талын ухааг даван дэнж дэвсэг дээгүүр хөрс жигд зузаантайгаар элсээр хучигдсан байна. Хаягдлын сангийн талбайн төв хэсгийг эс тооцвоос өмнө, зүүн болон баруун хэсэгт булинга хатаж хуурайшсанаас тоосны томоохон эх үүсвэр болсоор байна.

Хаягдлын санд 148,07 га талбай хамрагдахаас гадна хаягдлын сангаас хийсэх тоосонцор элсэнд янз бүрийн зузаантайгаар дарагдсан, хучигдсан, бүрхэгдсэн талбайн хэмжээ 1956,5 га байна.

Дүгнэлт:

Бор-Өндөрийн уурхай орчмын хөрсний дээжид хийсэн лаборторийн шинжилгээний дүнгээс үзэхэд хортой химийн элементүүд болох хар тугалга (Pb), кадмий (Cd), хром (Cr), никель (Ni), цайрын (Zn) агуулга нь энэ хавь газарт нийтлэг элсэнцэр ширхэгийн бүрэлдэхүүнтэй хөрсний Үндэсний стандартын (MNS 5850:2008) зөвшөөрөгдөх агууламжийн хэмжээнд хүрээгүй, бага тоон үзүүлэлтээр илэрч байгаа нь эдгээр органик биш бохирдуулагч элементээр хөрс бохирдоогүй болохыг харуулж байна.

Харин УБҮ-ийн хашаан доторх бохирдсон хөрсний зарим дээжинд хийсэн шинжилгээний дүнгээс үзвэл хүлцэх хэмжээнээс хар тугалга 2,3 дахин, кадмий 1,4 дахин их бохирдолттой гарч байна.

Хаягдлын сангийн урдуур үргэлжлэх ухаагийн орой буюу дэнж дэвсэг газраар тогтворжсон сайргархаг элсэнцэр хүрэн хөрсний гадарга дээр усан сангийн захаас хийсч тогтсон хучаас элсэн дахь хар тугалга (55,3-57,7 мг/кг), кадмийн агуулга (1,01 мг/кг) буюу хүлцэх агууламжаас бага зэрэг давсан тоон үзүүлэлттэй байгаа нь уурхайн хаягдлын санд тунасан тоосонцор элсээр хөрс бохирдож эхэлж байгаагийн илрэл болно.

II. Агаарын бохирдол

Уулын баяжуулах үйлдвэр, одоо ашиглалт явуулж байгаа далд уурхайн ашиглалтаас агаарт хамгийн их нөлөөлөл үзүүлж байгаа объект бол тунгаан цэвэршүүлэх замаар эргэлтээр ашиглаж байгаа хаягдлын санд нийлүүлж буй технологийн шингэн хаягдал болно.

Хаягдлын сангийн гадаргуу байнгын чийгтэй байх боломжгүйгээс тэнд хуримтландсан лаг шавар хатаж, тоосонцор элс хийсэн тархах эх үүсвэр болсоор олон арван жил болж байна. Хаягдлын сангийн талбайн тоос босох хуурай хэсгийн талбай жил жилээр улам бүр нэмэгдэн нарийн ширхэгтэй элс шороо салхины зонхилор чиглэл дагуу зүүн, зүүн урагш, урагш хийссээр нутгийн малын бэлчээрт үүсмэл цөлжилтийг бий болгоод байна.

Дүгнэлт:

Тоосны агууламж тодорхойлох хэмжилтийг УБҮ-ийн хамгийн тоостой цех дамжлагууд, үйлдвэрийн гадаа ажлын бүс, хүдэр тээвэрлэлтийн зам, далд уурхай, үйлдвэрийн хаягдлын сан, вагон буулгах ачих талбай зэрэг нийт 12 цэгт хийсэн.

УБҮ-ийн том, дунд, бага бутлуурын оролт, гаралт дээр 2,07-54,8 мг/м³ байгаа нь хүлцэх хэмжээнээс 20,7-548,8 дахин их байна.

Үйлдвэрийн харьцангуй бага тоосны бохирдолттой гэж хэлж болох баяжуулах болон үйдвэрийн эцсийн бүтээгдэхүүн савлах цех хэсгүүд дээр тоосны агууламж 0,488-0,798 мг/м³ байгаа нь хүлцэх хэмжээнээс 4,9-8,0 дахин их байна. Иймээс УБҮ-ийн үндсэн цех дамжлагууд нийтдээ тоосны бохирдолттой гэж хэлж болно.

УБҮ-ийн хаягдлын сан орчимд салхи тогтуун үед хийсэн хэмжилтээс харвал тоосны агууламж 0,461 мг/м³ байгаа нь хүлцэх хэмжээнээс 4,6 дахин их байна. Хаягдлын сан бол тоосны томоохон эх үүсвэрийн хувьд байнгын тоосролттой төдийгүй, тоосны хөрсөн буух, тархалтын зон жилээс жилд тэлсээр байна.

III. Гадаргын ба газрын доорх ус

Гадаргын ус

Адаг, Бор-Өндөрийн хайлуур жоншны орд орчмын талбай нь Төв азийн гадагш урсацгүй ай савд хамаарах бөгөөд Хэнтийн нурууны салбар уулс Сүмбэр, Чойрын богд, Сансар уулсын усны хагалбараар зааглагдана. Бор-Өндөрт 1982, Адагт 1987 оноос хойш 30-аад жилд хайлуур жоншны олборлох үйл ажиллагаа явагдаж байна. Энэ бүс нутаг гадаргын байнгын урсацгүй, хуурай хээрийн бүсэд хамаарна. Өвөл хуримтлагдсан цас хайлах, зун аадар бороо орох үеэр олон тооны хуурай сайраар түр зуурын үер ажиглагдана.

Адагийн уурхай нь уул, толгодын оройд байрлах учир хур борооны үерт автахааргүй юм. Харин Адагийн ордыг ашиглах явцад гарч байгаа тоос шороо Бор-Өндөрийн УБҮ-ийн чиглэлд салхины урсгалаар туугдан хөрс, агаарыг бохирдуулж сумын төвийн оршин суугчид болон орчны экологийн байдалд сөрөг нөлөө үзүүлж байна.

Бор-Өндөрийн баяжуулах үйлдвэр өөрийн хүч хөрөнгөөр сайрын голдрилыг нийтэд нь хаасан шороон далан хийж, борооны үерийн усыг үйлдвэрлэл явуулж байгаа талбайгаас зайлуулах гидротехникийн арга хэмжээ авсан байдаг.

Газрын доорх ус

Хоорондоо 13 км орчим зайтай орших Бор-Өндөр, Адагийн хайлуур жоншны орд орчмын талбай нь усзүйн хувьд газар доорх усны нөөц зонхилсон Умард говийн гүвээт халхын дундад тал сав газар болон Хэрлэн голын ай сав газрын зааг дээр оршдог.

Энэхүү сав газарт ашиглах бололцоотой газар доорх усны нөөц гэдэг нь олон жилийн туршид хуримтлагдсан нөхөн тэжээгддэггүй газар доорх усны нөөцөөс бүрддэг гидрогеологийн мужлалын 3-р эрэмбийн гидрогеологийн массивд хуримтлагдсан бөгөөд үндсэндээ Монгол орны хээрийн бүсэд оршдог учраас энд жилд унах хур тунадас багавтар бөгөөд ууршилт унах хур тундасаас даруй давдаг байна. Өөрөөр хэлбэл, энд гадаргын усан сүлжээ муутай бөгөөд ихэвчлэн газар доорх ус тархсан байдаг.

Бор-Өндөрийн УБҮ-ийн хэсэгт геологи хайгуулын судалгааны үе шатаас эхлэн өнөөг хүртэлх (1980-2020) ашиглалтын олон жилийн хугацаанд хүдэр олборлолт, баяжуулалтын технологийн онцог, уулын ажлын цар хүрээнээс хамаарч, хүрээлэн буй байгаль орчиндоо зохисгүй нөлөө үзүүлэх урьдчилсан бодит байдлууд гидрогеологи, инженер-геологийн нөхцлийн талаасаа бүрдсэн байна. Эдгээр нөхцлүүд нь газар доорх усны гидродинамикийн зүй тогтлуудтай уялдаж үүсдэг онцлогтой. Ялангуяа гүний далд уурхайд хүдэр олборлолтын үеийн тэсэлгээ, ордын усыг шүүрүүлэн зайлуулах болон хүдэр баяжуулах технологи, үйлдвэрийн шингэн хаягдлын сан зэрэг техноген үйл явцын үр дүнд бий болсон байгаль орчны зохисгүй өөрчлөлт нь дараах байдлаар илэрч байна.

1. Уурхайн ашиглалтын үед гүний усыг гадагш их хэмжээгээр шүүрүүлсний улмаас газрын доорх усны байгалийн статик нөөц барагдаж, хамрагдах талбайн хэмжээндээ газрын чийг хатаж, агааржилтын бүс хуурайшсан.
2. Агааржилтын бүсээр дамжин үүсдэг гадаргын ба газрын доорх усны харилцан холбоо шүтэлцээний горимд үндсэн өөрчлөлт орсон.
3. Уулын цуллагт геостатик ба гидростатик даралт өөрчлөгдөж, хөрсний усны шүүрэлтийн градиент алдагдсаныг үндсэн чулуулгийг хучиж тогтсон сэвсгэр хурдсанд суффозын үзэгдэл явагдаж, хөрсний суулт (просадка) хотойлт УБҮ-ийн захиргааны байрын баруун, баруун хойд хэсэгт үүссэн.
4. Газрын доорх усны байгалийн түвшингийн байрлалд эрс өөрчлөлт орж, нилээд талбайд газрын доорх усны түвшингийн бууралт хүнхээл үүссэн бөгөөд үүний төв цэгтээ усны түвшингийн бууралт гадаргуугаас доош 240-250м-ийн гүнд тогтоогдож байна. Энэ нь газар доорх усны хөдөлгөөний байгалийн төрх горим үндсэндээ өөрчлөгдсөнийг харуулна. баяжуулах фабрикийн технологид хэрэглэгдэж буй шүүрлийн ус нь микроэлементийн агуулга 2015 онд 2008 оны үеийнхтэй ойролцоо, усны эрдэсжилт 1999 оныхоос бага буюу 447мг/л байгаа нь гадаргуугаас доош нэвчин ан цавын усанд нөлөөлөх хүчин зүйл алга байгааг илтгэнэ. Өөрөөр хэлбэл хаягдлын сан зэрэг гүний ус бохирдуулах байгууламжийн ёроол шавар лагаар хучигдсан нь бохирдол доош шүүрэх боломжгүй болгожээ.

IV. Ургамлан нөмрөгийн өөрчлөлт, амьтны аймагт нөлөөлөх хүчин зүйлс

Ургамлан нөмрөг:

Төслийн талбай орчмын газар нутгийн ургамалжил байгалийн дулаарал, хуурайшлаас гадна 30 гаруй жил явагдаж байгаа уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа, жилээс жилд энд суурьшил нэмэгдэж байгаа зэргээс багаас хүчтэй талхлагдалтад орж, бодит өөрчлөлт, сөрөг үр дагавар гараад байна.

Үйлдвэрийн хаягдлын сангаас хийсэх тоосонцор элс 1956,45 га талбайг янз бүрийн зузаантайгаар хучаад байна. Хаягдлын сангаас зүүн, зүүн урагш, урд талаар 652,15 га талбайн ургамал нөмрөг гадаргуугийн хотгор гүдгэрээс хамаарч 25-10 см, зарим газартаа үүнээс ч илүү зузаантайгаар элсэнд бүрэн хучигдсан. Ийнхүү хаягдлын сангаас хийсэх тоосны хамрах талбай, ургамлан нөмрөгийг бүрхэх зузаан улам ихэсч байна.

Түүнчлэн хөрс хуулалт, хөрс сулралт, олборлолт, овоолго байгуулах, хүдэр тээвэрлэлт, баяжуулах үйлдвэрийн технологи ажиллагаанаас үүссэн агаар дахь тоос шороо нь орчны хөрс ургамал дээр харилцан адилгүй зайнд бууж, ургамлын бүрхэвчийг нимгэн үеэр тоос бүрж, ургамлын бодисын солилцоо болох фотосинтез тодорхой түвшинд зогсонги байдалд орон ургамал сийрэг, давжаа болох тал ажиглагдаж байна.

Амьтны аймаг:

Бор-Өндөр сумын төв, Бор-Өндөрийн уулын баяжуулах үйлдвэр, Адаг, Бор-Өндөрийн уурхайн орчны зэрлэг хөхтөн амьтдын нүүдэл, хөдөлгөөнд саад болох, махан идэшт амьтдын дэлгэц нутаг тасарч хумигдана. Үүнтэй дасан зохицох амьтдын хоногийн идэвх нь шөнийн цагаар үргэлжилнэ.

Улаан овооны Адаг уул нь Чойрын Богд уулаас аргал нүүдэллэх коридор нутаг бөгөөд Адагийн хайлуур жоншны бүлэг ордын ашиглалтаар үүсч буй уурхайн малталтууд ба гадаад овоолгууд нь энэ замыг хумих, цаашид ашиглалт идэвхжсэнээр аргалын нүүдэл хөдөлгөөн тасрах нөхцөл бүрдэж болно.

Уурхайн ашиглалтын явцад энэ орчинд байгаа бусад хөхтөн амьтдын амьдрах орчин өөрчлөгдөх, идэш тэжээл ховордох, үхэж үрэгдэх, дайжих зэрэг хүний үйл ажиллагаатай холбогдсон шууд болон дам нөлөөлөл тодорхой хэмжээгээр бий болсон. Цаашид ч бий болно.

Хөрс чулуулгийн овоолго байгуулах, хүдэр тээвэрлэх зэрэг машин техникийн хөдөлгөөнөөр олон салаа зам үүсэх зэргээс ургамал нөмрөг талхлагдаж, хөрсний эвдрэл үүсч, улмаар тэр хэсгийн байгалийн тэнцвэр алдагдан амьтад нэн ялангяа хөрсний бичил амьтдад үзүүлэх нөлөө ихэсч байна.

Дээрх нөлөөлөл нь томоохон хөхтөн амьтдад шууд нөлөө үзүүлэх ба мэрэгч, шувуу, хоёр нутагтан, мөлхөгч, хавьжийн бүлгэмдэлд дам нөлөөлөлтэй байна. Зүйлийн бүрдлийн хомсдол, тоо толгойн бууралт зэрэг шууд мэдэгдэхүйц сөрөг нөлөөлөл ашиглалтын үед огцом илрэхгүй.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ

Бор-Өндөр MV-000174 тоот тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн, Төрийн захиргааны төв байгууллагаар батлуулах, Байгаль орчны менежментийн 2023 оны төлөвлөгөө					
ДД/д	Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн ажил	Хариуцагч	Зардал /сая.төг/	
1	I. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Агаар			Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
		Салаа зам гаргахаас сэргийлж ухуулга сурталчилгааны самбар, замын тэмдэг тэмдэглэгээ хийж мөрдүүлэх	Уулын цех АТЦ		
		Ажилчдыг физик химийн бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх мэдээллээр хангаж сургалтад хамруулах	Баяжуулах фабрикийн дарга, БОНС-ийн мэргэжилтэн нар		
		Уурхайн ажилдагсдыг эрүүл мэндийн урьдчилсан ба цаг үеийн хугацаат үзлэгт тогтмол хамруулж байх	ХАБЭА-Захиргаа		
		Төсөлд хэрэглэгдэж буй тээврийн хэрэгслүүдэд оношлогоог тогтмол хийлгэж, тэдгээрт засвар үйлчилгээ хийж, түлшний зарцуулалтын үр ашгийг нэмэгдүүлэх	Автотээврийн цехийн дарга, ХАБЭА-ийн мэргэжилтэн нар		
		Гүний уурхайн тэсэлгээ, хүдэр олборлох явцад үүсэх тоосыг намжаасны дараа хүмүүсийг ажиллуулах	Уулын цехийн дарга, Аврах алба		
		Төсөл хэрэгжих талбайн гадна болон дотор талд тоосжилтын төвшин болон ширхэглэлийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг хянах цэг байгуулах	БОНС, ХАБЭАХ		
		Зам дагуу болон уурхайн малталтуудын орчмын эвдэрсэн хөрсийг дүүргэлт хийн тэгшлэх, ойр хавийн хог хаягдлыг цэвэрлэх	Уулын цех		
		Хөрс			
		Тоосжилт гаргахгүй байх үүднээс ачаалал ихтэй замуудыг услах	Уулын цех, АТЦ	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.	
Машин механизмын шатах тослох материал хадгалах ашиглах дүрэм журмыг чанд сахих	Уулын цех, ЭБАХХМ				

		Ус		
		Зөөврийн усыг ангилан нөөцлөх шаардлага хангасан савтай байх /Унд ахуйд болон зам усалгаанд тусдаа нөөцлүүр савтай байх /	Дулааны станц, БОНС УЦ	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
		Ус нөөцлөх савны эрүүл ахуйн байдалд онцгой хяналт тавьж ажиллах	Дулааны станц, БОНС-ийн хяналт	
		Төслийн талбай, нөлөөллийн бүс орчмын ард иргэдийн унд ахуйн хэрэгцээний усны чанарт хяналт тавьж ажиллах	Авто тээвэр болон Уулын цехийн дарга нар	
		Ургамал, амьтан бусад		
		Ургамлан бүрхэвч үүсэхэд нөлөө бүхий бут сөөг болох Хайлаас, харгана, тавилгана, нохойн хошуу зэргийг бөөнөөр буюу бүлэглэж суулгах зэргээр хослон тарих	УБҮ-ийн цехүүдийн дарга нар	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
		Төслийн талбай түүний ойр орчмын хогийн цэг дээр амьтан тэжээл хайж ирэх орогнох, үүрлэх нөхцөл үүсгэхгүй байх, ахуйн ба үйлдвэрийн хог хаягдлаас мал амьтан хордож болзошгүй учир үүнээс сэргийлж хог хаягдлыг ангилан зориулалтын битүү саванд байршуулах хэрэгтэй	УБҮ-ийн цехүүдийн дарга нар	
2	II. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Бор-Өндөр УБҮ-ийн MV-000174 тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн гадна, тосгон хүрэх ЗАМЫН УРД хэсэгт ногоон байгууламж байгуулах ажлыг үргэлжлүүлнэ. луурхайн нөлөөллийн бүс бөгөөд нэг экосистемтэй болно. Тус талбайд 10000 ширхэг Хайлаас, Агч модны суулгац тариална.	УБҮ-ийн захиргаа, БОНС	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
		Бор-Өндөр УБҮ-ийн Баяжуулах фабрик, ХАЯГДЛЫН АЖ АХУЙН хэсэг дэх, ногоон байгууламжид 1000 ширхэг хайлаас мод тариална.	УБҮ-ийн захиргаа, БОНС	
		Бэрх тосгонд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн 11,2 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэх	УБҮ-ийн захиргаа, БОНС	

3	III.Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	<u>Уурхайн нөлөөллийн бүсэд малчин өрх байхгүй бөгөөд тухайн жилд холбогдох асуудлаар ямар нэгэн зөрчил болон өргөдөл гомдол гарсан тохиолдолд хууль, журмын дагуу шийдвэрлэнэ.</u>	УБҮ-ийн захиргаа, БОНС	-
4	IV. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Тухайн жилийн олборлолтын үйл ажиллагааны явцад түүх соёлын үнэт өв, олдворын зүйл илэрсэн тохиолдолд холбогдох байгууллагад мэдэгдэж, зохих арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	УБҮ-ийн захиргаа, БОНС	-
5	V. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	<ul style="list-style-type: none"> ➢ Химийн бодисын Хор, аюулын тэмдэглэгээг латин “H” үсгийн ард бичигдсэн 3 оронтой тоо бүхий код-оор илэрхийлж физик, эрүүл мэндэд үзүүлэх хор аюул, байгаль орчинд үзүүлэх хор аюулын тэмдэглэгээ хийх ➢ Химийн бодисуудтай ажиллах үеийн аюулгүй ажиллагаа, санамсаргүй асгарч алдагдсан үед болон гал унтраах, устгал хийхэд авах арга хэмжээ, мөн химийн бодисуудаар хордох замууд, эрсдэл тохиолдохоос сэргийлэх тэмдэглэгээг латин “P” үсгийн ард бичигдсэн 3 оронтой тоо бүхий кодоор илэхийлэх тэмдэгжүүлэх ➢ Үйлдвэрийн аваарь устгах төлөвлөгөөний дагуу ажиллах, холбогдох мэргэжлийн байгууллагын тусламж, зөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ➢ Шатах тослох материал, тэсрэх болон химийн бодисын агуулах, тэдгээрээр үйлчилгээ явуулах анхан шатны ажил үйлчилгээнд мэргэжилтний заавар зөвлөгөөн, хяналтын дор мэргэжлийн юмуу сургалт семинарт хамрагдсан, олон жил ажиллаж дадлага туршлага олж авсан хүнийг ажиллуулах. ➢ Химийн болон тэсрэх материалын бүхий л шатны үйл ажиллагаанд Үйлдвэрийн ХАБЭА хяналтын I-IV шатны үзлэгийг зохион байгуулан шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгуулах, дүн шинжилгээ хийх. ➢ Хүчтэй салхи шуурганы үед уурхайн ажлыг түр зогсоох ➢ Автомашинуудыг кабиныг битүүмжлэл сайтай болгох ➢ Шаардлагатай газруудад аянга зайлуулагч суурилуулах ➢ Аянга, цахилгаантай ширүүн бороотой үед гадаах ажлыг түр зогсоох ➢ Ажилчдыг ээлжинд гарахын өмнө аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаанд хамруулах ➢ Жил бүр мэргэжлийн байгууллага, мэргэжилтний тусламжтайгаар хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулах 	УБҮ-ийн захиргаа, ХАБЭАХ	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.

		<ul style="list-style-type: none"> ➢ Осол аваар гарч хүний эрүүл мэнд хохирсон тохиолдолд яаралтай анхан шатны тусламж үзүүлэх, анхан шатны тусламжийн эмийн санг ажилчдын байр бүрт байрлуулах ➢ Жолооч нарыг аюулгүй ажиллагааны сургалтанд хамруулах, ➢ Анхааруулга, замын тэмдэг тэмдэглэгээг шаардлагатай газруудад байрлуулах ➢ Жолооч бүрийг даатгалд хамруулах ➢ Машины кабин бүрт эмийн сан, галын хор байрлуулах ➢ Тэсрэх бодисын шинж чанар дээр үндэслэн бодисын нэр томьёо, худалдааны болон техникийн нэр, олон улсын бүртгэлийн дугаар, ашиглах газар, зориулалт, хугацаа, тоо хэмжээ, болзошгүй ослын үед авах арга хэмжээ, тухайн бодис, хольц, хаягдлыг устгах аргачлал, тээвэрлэх арга зэргийг агуулсан лавлагааг мэдээллийг тэсрэх бодистой харьцаж ажилладаг ажилчдад танилцуулах 		
6	VI. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	<ul style="list-style-type: none"> ➢ Ил задгай хог хаяхгүй байх талаар анхааруулга санамж бүхий самбар тэмдэгжүүлэлтэй болох ➢ Ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байх ➢ Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж түр хадгалах зориулалтын хогийн бункер байрлуулах ➢ Хуванцар сав, шил, лааз гэх мэт хаягдлыг 2-догч түүхий эд авах цэгт тушаах ➢ Дугуй, модны хаягдлыг дахин ашиглах, орон нутгийн хэрэгцээнд өгөх ➢ Автомашины сэлбэг, төмрийн хаягдлыг 2-догч түүхий эд авах цэгт тушаах ➢ Гал тогооноос гарсан хоол, хүнсний хаягдлыг бордоо болгох ➢ Боломжтой хог хаягдлыг дахин ашиглах ➢ Ажилласан тос, тосолгооны материалыг битүүмжлэл сайтай саванд хуримтлуулах, 2-догч түүхий эд авах цэгт тушаах ➢ Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, хадгалах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэдэг тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуй нэгж байгууллагатай гэрээ байгуулан эдгээр үйл ажиллагааг гүйцэтгэх. ➢ Уурхайн ажилчдад өөрсдийн үйл ажиллагаанаас үүссэн хог хаягдал, түүнийг хэрхэн ангилан ялгах, боломжтойг дахин ашиглах талаар сургалт явуулах ➢ Үлдэгдэл хог хаягдлыг эцэслэн зайлуулахдаа сумын “Бор-Өндөр хот тохижилт” ОНТҮГ-тай гэрээ байгуулан зайлуулах 	УБУ-ийн захиргаа, БОНС	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Аюултай хог хаягдал савлаж хадгалах сав нэг бүр нь “Аюултай хог хаягдал” гэсэн бичиглэлтэй, стандартаар тогтоосон тэмдэг, тэмдэглэгээтэй байх ба ил харагдахуйц газар тухайн хаягдлын нэр, хуримтлуулж эхэлсэн хугацааг тэмдэглэсэн байна. 		
7	VII. Тухайн жилийн БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Батлагдсан төлөвлөгөөний биелэлтийг гаргах зорилгоор календарчилсан төлөвлөлт гаргаж мөрдөж ажиллах, ➤ Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулан, холбогдох газраас ус ашиглах зөвшөөрөл авах, гэрээний дагуу төлбөр төлөх, ➤ Сумын байгаль орчныг хамгаалах ажилд оролцоо, дэмжлэг үзүүлэн хамтран ажиллах, 	УБҮ-ийн захиргаа, БОНС	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
8	VIII. Тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийг олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөө	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн /2023 оны/ төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг дараа I болон II улиралд олон нийтэд тайлагнах 	УБҮ-ийн захиргаа, БОНС	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
9	IX. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	Орчны хяналт шинжилгээг тухайн жилд 2 удаа гүйцэтгүүлэх /2023 оны 6 болон 9 дугаар сард/	УБҮ-ийн захиргаа, БОНС	10,08

Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн улмаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийн зардлын дүн

Д/д	Зардлын утга	Хэмжих нэгж	Ажлын хэмжээ	Ашиглагдах техник, тайлбар	Нэгж ажлын зардал, төг	Нийт зардал, сая.төг
Бэлтгэл ажлын зардал						
1	Нөхөн сэргээлтийн ажлын хөрөнгө оруулалтын зардал	Сая.төг		Шаардлагатай Хөрөнгө худалдан авахад зарцуулах зардал		
2	Байгаль орчны суурь төлөв байдлын шинжилгээний зардал	Сая.төг		Тооцоогоор шаардлагатай судалгаа хийх зардал		
3	Нөхөн сэргээлтийн ажлын төсөв боловсруулах зардал	Сая.төг		Нөхөн сэргээлтийн зардлын төсөвт өртгийн 3-5%		
A. Нөхөн сэргээлтийн бэлтгэл ажлын зардлын дүн			1+2+3			
Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажил						
4	Шимт хөрсний үе давхаргыг хуулах, ачих, хадгалах	Мян.м ³				
5	Хөрс тээвэрлэх	Мян.м ³		Погрузчик		
6	Уурхайн малталтыг дүүргэж, тэгшлэх	Мян.м ³	6283,0	0,12 га талбайд Автосамосвал, бульдозер		15,5
7	Овоолгын талбайг хэлбэржүүлэн тэгшлэх, нягтаршуулах	Мян.м ³				-
8	Шимт хөрсөөр талбайг хучих	Мян.м ³	-	-		-
9	Тэгшилсэн талбай дээр дэвссэн хөрсний үеийг тэгшлэх	Мян.м ³				
10	Овоолгын хажууг хэвгийжүүлэх, дэвсгэгжүүлэх	Мян.м ³				-
11	Туслах байгууламж байгуулахад үүссэн овоолгыг тэгшлэх	Мян.м ³				
12	Ургамалжуулахад бэлтгэн хөрсийг нягтаршуулах	Мян.м ³				
13	Хөрс боловсруулах, сайжруулах	Мян.м ³				
14	Шимт хөрсийг хадгалах, хамгаалах					
Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлын дүн			Үйлдвэрлэлийн зардалд			
Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлын зардал						
15	Бүрхэвч ургамал тарих					
16	Олон наст ургамлын үр тарьж суулгах					
17	Ойжуулах	Ширхэг	30000	Хайлаас, Агч Шинэс Нарс		Дүйцүүлэн хамгааллын зардалд орсон.
18	Усалгаа, арчилгаа, тордолт хийх				-	
	Усалгааны тоног, төхөөрөмж					50,0
Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлын дүн						
Хаалтын дараах хяналт-шинжилгээний ажлын зардал						
19	Нөхөн сэргээгдэж байгаа явцын хяналт-шинжилгээний ажлын зардал					

20	Орон нутагт хяналт-шинжилгээ хийх үлдээх Хөрөнгө					
	Хаалтын дараах хяналт шинжилгээний ажлын зардал			(19-20)		
	НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АЖЛЫН НИЙТ ЗАРДЛЫН ДҮН			65,5		

ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Х. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт шинжилгээний дээж	Дээж авах цэгийн тоо	Дээж авах байршил	Давтамж	Зардал /сая.төг/	Зөвшөөрөгдөх хэмжээ /уурхайн ашиглалт эхлэхтэй зэрэгцэн дээжлэлт хийсэн жишиг фон/				
					Агаар дахь бохирдуулагч бодисын хүлцэх агууламж	NO ₂ мг/м ³ 0,085	SO ₂ мг/м ³ 0.45	Ажлын талбай	0,010
Агаар	12	1. 46° 16' 05.7" 109° 26' 26.1" 2. 46° 15' 50.1" 109° 26' 40.1" 3. 46° 15' 53.2" 109° 26' 42.4" 4. 46° 15' 57.0" 109° 26' 20.5" 5. 46° 16' 01.8" 109° 26' 23.0" 6. 46° 15' 50.1" 109° 26' 40.1" 7. 46° 16' 28,9" 109° 26' 35.4" 8. 46° 15' 53.5" 109° 26' 37"	2 удаа	1,55					
					Ажлын талбай				
					Баяжуулах				
Хөрс	11	1. 46° 16' 03.6" 109° 26' 34.4" 2. 46° 14' 01.8" 109° 29' 17.3" 3. 46° 15' 51.1" 109° 26' 13.8" 4. 46° 19' 00.9" 109° 31' 11.6" 5. 46° 15' 50.1" 109° 26' 40.1" 6. 46° 15' 47.7" 109° 26' 42.3" 7. 46° 15' 51.7" 109° 26' 41.9"	2 удаа	1,55	Хөрсний чанарын үзүүлэлтүүд			Лицензийн талбайн салхин дээр	Лицензийн талбайн салхин дор
					рН-7,91			8.74	6,75
					PO ₄			532,4 мг/кг	487,4 мг/кг
					Ялзмаг-1,9%			0.35%	0,24%
					Чийг			1,01	0,78
					NH ₄			116,7 мг/кг	118,7 мг/кг
					NO ₃			2.9 мг/кг	1.8 мг/кг
SO ₄			48.2 мг/кг	84.2 мг/кг					
Ус	8	1. 46° 14' 32.1" 109° 28' 42.2" 2. 46° 16' 12.0" 109° 31' 07.7" 3. 46° 15' 57.0" 109° 35' 29.0" 4. 46° 19' 00.9" 109° 31' 11.6" 5. 46° 19' 48.1" 109° 16' 28.5" 6. 46° 14' 01.8" 109° 29' 17.3"	2 удаа	1,55	Тодорхойлсон үзүүлэлт	Өнгөтийн гар худаг	Ар хошуут булаг	Үнхэлцгийн арын худаг богино яндант/	MNS 900:2005, MNS 4586:1998 Хүлцэх агууламж мг/л
					Пич	2.89	2.89	2.89	-
					Ca	52,58	50,94	61,62	100
					Mg	50,34	16,42	31,49	30
					NH ₄	0,04	0,05	0,01	0,5

		7. 46°14'14.4" 109° 25' 52.7"				Fe	0,02	илр	0,03	-
						F	2,7	1,93	2,32	1.5
						P	0.023	0.021	илр	0.1
						Cl	0.95	0.17	0.49	300
						SO ₄	1.06	0.77	1.24	100
						NO ₂	0,023	0,002	0,073	0.02
						NO ₃	5,49	6,47	0,19	9
						PH	8	8,08	7,96	-
						Хат	6,76	3,89	5,66	7
Ургамал	5	1. 46° 18 '50.3" 109° 30 ' 37.0" 2. 46° 11 '40.1" 109° 30 ' 33.1" 3. 46°09'04.4" 109° 31 ' 42.9" 4. 46° 15 '50.4" 109° 26 ' 12.5" 5. 46° 03 '48.1" 109° 34 ' 17.2"	2 удаа	1,55						-
Амьтан	-	-	-	-						-
Хяналт шинжилгээний томилолт, унааны зардал				3.48						
Бусад				0.4						
Дүн				10,08						

4. Хүснэгтэн мэдээлэл

Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нийт зардал /сая.төг/	Хэрэгжүүлэгч	Хамтран хэрэгжүүлэгч	Биелэлтийн шалгуур	Баримтлах хууль, журам, стандарт
БОМТ	Уурхай ба баяжуулах үйлдвэр	Жилд	85,66	Бор-Өндөр УБҮ	Бор-Өндөр сумын ЗДТГ	Төлөвлөгөөнд тусгасан нөхөн сэргээлтийн ажлын хэрэгжилт	Холбогдох хууль, журам, стандартын дагуу

5. Хавсаргасан материалууд

5. ХАВСАРГАСАН МАТЕРИАЛУУД:

1. Уул уурхайн олборлолтын улмаас эвдэрсэн газрын 2022 онд хийсэн нөхөн сэргээлтийн мэдээ. Маягт БОХ-3
2. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, холбогдох баримт
3. Тусгай зөвшөөрлийн хуулбар
4. Топо зураг

**УУЛ УУРХАЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ УЛМААС ЭВДЭРСЭН
ГАЗРЫН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН 2022 ОНЫ ЖИЛИЙН
МЭДЭЭ**

1. АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

Регистрийн дугаар	2	5	5	0	4	6	6
Аж ахуйн нэгж байгууллагын нэр	“Монголросцветмет” ТӨҮГ-ын харьяа Бор-Өндөр УБҮ						
Байршил	Нэр			Код			
Аймаг, нийслэл	Хэнтий						
Сум, дүүрэг	Бор-Өндөр						

2. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	0	0	0	1	7	4	
Тусгай зөвшөөрлийн талбай, га	371						
Ашиглалт эхэлсэн он, сар, өдөр	1	9	8	1			
Ашигт малтмалын төрөл	Хайлуур жонш						
Ашиглалтын төрөл	Далд уурхайн аргаар, өрөмдлөг тэсэлгээний ажлаар нурааж, олборлон баяжуулах						

3. УУЛ УУРХАЙН АШИГЛАЛТ

Үзүүлэлт	МД	Хэмжих нэгж	Нийт	Тайлант онд /ашиглалт/
А	Б	В	1	2
Олборлолтод өртсөн нийт талбай	1	га	125.18	
Ашигласан талбай	2	га	62.59	
	3	мян.м ³	6067.9	
Хаягдал чулуулгийн овоолго	4	га	36.29	
	5	мян.м ³	1971.266	
Хөрсний овоолго	6	га	-	
	7	мян.м ³	-	
Уул уурхайн дагалдах дэд бүтцийн нөлөөнд эвдэрсэн газар	8	га	26.3	
Бусад	9	га		

4. УУЛ УУРХАЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

Үзүүлэлт	МД	Хэмжих нэгж	Нийт	Техник	Биологи
А	Б	В	1	2	3
Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд заасан нөхөн сэргээлт хийх талбайн хэмжээ	1	га			4,4
	2	мян.м ³	-		-
Тайлант онд нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөсөн талбай	3	га	8,5	1,5	7
	4	мян.м ³	-	52,837	20,0 мян ширхэг мод тарих.
Нөхөн сэргээлтийн нийт хийсэн талбай	5	га	14,9	4,9	10
	6	мян.м ³	-	17,394	22,0 мян ширхэг мод тарив.
Тайлант онд нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	7	га	-	1,5	-
	8	мян.м ³	-	52,800	-
Нөхөн сэргээлт хийхэд нийт зарцуулсан зардал	9	Мян.төг	-	-	
Тайлант онд нөхөн сэргээлт хийхэд зарцуулсан зардал	10	Мян.төг	-	34,0	-
Байршуулсан нөхөн сэргээлтийн баталгааны мөнгөн хөрөнгө	11	Мян.төг	-	-	
Тайлант онд байршуулсан нөхөн сэргээлтийн баталгааны мөнгөн хөрөнгө	12	Сая.төг	-	79,405	
Байгаль хамгаалахад зарцуулсан нийт зардал	13	Мян.төг	-	-	
Тайлант онд байгаль хамгаалахад зарцуулсан зардал	14	Сая.төг	-	183,354	

Тайлан гаргасан:

Инженер / Мэргэжилтэн /.....
 Маркшейдер

Хүлээн авсан:

УУА-ны мэргэжилтэн

**УУЛ УУРХАЙН ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

Хянасан огноо	
Хянасан мэргэжилтний хувийн дугаар	
Дүгнэлт	
Шийдвэрийн төсөл	
Ололт, амжилттай тал	
Дутагдалтай сул тал	
Шаардлага	

**НЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ ХУУЛИЙН
ЭТГЭЭД, ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ
МЭДЭЭЛЭЛ**

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
1.1	1. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр	“Монголросцветмет” ТӨҮГ
	2. Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	№9019029071, регистр 2550466
	3. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Жонш олборлох, баяжуулах
	4. Аж ахуйн нэгжийн харьяаллын хаяг	УБ хот, БЗ дүүрэг, 22-р хороо, Алтан өлгий, Энхтайвны өргөн чөлөө, өөрийн байр. Утас: 458072, 458590.
	5. Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	“Монголросцветмет” ТӨҮГ-ын харьяа Бор-Өндөр УБҮ-ийн захирал Б.Магсаржав. E-mail: mrtsm.borundur@gmail.com
	6. Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Б.Мөнххүлэг. Утас: 85000111 E-mail: Herohuleg6610@gmail.com
	1. Төслийн нэр	“Бор-Өндөр, Адагийн хайлуур жоншны далд уурхай ба баяжуулах үйлдвэр” төсөл
1.2	1. Төслийн харьяаллын байршил	Хэнтий аймаг, Бор-Өндөр сумын Холбоо нэртэй газарт байрлах хайлуур жоншны орд
	3. Төслийн ангилал	Жонш
	4. Төсөл эхэлсэн огноо	1982 онд хайгуул-ашиглалт, 1984 онд ТЭЗҮ батлагдсан.
	5. Төсөл хэрэгжих хугацаа	32 жил
	6. Уурхайн хаалт эхлэх огноо	2030 он
	7. Хаалтын дараах зориулалт	Уул уухайн үйлдвэрлэлийн сургалтын бааз, Бэлчээрийн талбай
	8. ТЭЗҮ баталсан огноо	1984 он, 2017 онд далд уурхайн V хүдрийн биетийг ашиглах ТЭЗҮ-ийн нэмэлт тодотгол хийгдсэн.
	9. Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ /дундаж/	1982-2017 оныг хүртэл тус ордоос 3182,246 мян.тн минерал бүхий 8071,767 мян.тн хүдэр, олборлоод

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

Б.Мөнххүлэг

/ 2023 он 01-р сарын 02-ний өдөр /

	байна.
10. Ажилчдын тоо	1700 .
11. Тухайн жилийн ажлын ерөнхий төлөвлөгөө	Бор-Өндөрийн ордуудын 2022 оны уулын ажлын төлөвлөгөөг ашиглалтын техник эдийн засгийн үндэслэл, ашиглалтын систем, технологийн дагуу боловсруулан, далд уурхайн аргаар 26,76% агуулагатай 94.6 мянган тонн хүдэр олборлохоор төлөвлөж байна.
12. Тухайн төсөлд хамаарах дэд бүтэц	
• замын урт, эхлэл, төгсгөлийн цэг, чиглэл;	Бор-Өндөр УБҮ-ийн орчин, Баргилт 18 км
• шатахуун түгээгүүрийн тоо	Бор-Өндөр УБҮ-ийн шатахууны агуулахаас зөврөөр цэнэглэдэг 1 ШТС-тай
• шатахуун агуулахын агууламжийн хэмжээ	Шатахууны агуулах 1200 м ³ , зөөврийн шатахуун түгээгч 10м ³ ~10тн.
• тэслэх, дэлбэлэх бодисын үйлдвэрийн хүчин чадал гэх мэт	“Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм” –д заасны дагуу УБҮ-ийн тэсрэх материалын төв агуулах нь далд, ил уурхайнуудын тэсэлгээний ажлыг явуулах 3 сарын нөөцтэй. Баргилтын уурхайд УБҮ-ийн тусгай тоноглогдсон тээврийн хэрэгслээр шаардлагатай тэсрэх бодисыг тээвэрлэж, тэсэлгээчдийн бригад тэсэлгээний ажлыг хийж гүйцэтгэнэ.

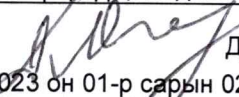
Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
огноо

Б. Мөнххүлэг.
/2023 оны 01-р сарын 02-ний өдөр /

**ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР ОЛГОГДДОГ ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРӨЛ, ДҮГНЭЛТ, ЛАВЛАГААНЫ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ**

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана	
2.1	1. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /ашигт малтмал/ Дугаар Хүчинтэй хугацаа Талбай	Жонш MV-000174 1995.08.18-2025.08.18 371,41 га	
	2. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /химийн бодис ашиглах/ Дугаар Хүчинтэй хугацаа	Бор-Өндөр УБҮ-ийн “Үйлдвэрлэлийн зориулалттай тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл импортлох, үйлдвэрлэх, тэсэлгээний ажил хийх тусгай зөвшөөрөл” №167 2018.01.05-аас 3 (гурван) жил	
	3. Химийн бодисын агуулгад хийсэн мэргэжлийн хяналтын газрын тодорхойлолт	МХЕГ, 2020.12.30-ны өдрийн №595 тоот “Тэсэлгээний ажил гүйцэтгэх тусгай зөвшөөрөл. Тэсэлгээний ажлыг УБҮ-ийн ерөнхий инженер П.Машбат Уулын цехийн ерөнхий инженер Ц.Пүрэвсүрэн нар удирдан, тэсэлгээний бригад, “Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм”-ийн дагуу аюулгүй ажиллагааг хангаж, тэсэлгээний ажлыг явуулна. Онцгой нөхцөл: ТМ-ын зарцуулалтанд тавих дотоодын хяналтыг сайжруулах ТМ авах бүр орон нутгийн цагдаагийн байгууллагын бүртгэл	
	4. Галын дүгнэлтийн огноо, дугаар	Нефть хангамжийн хэсэг: 2022.09.12-2023.09.12 №0004318	
	5. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд	2020 он, БОАЖЯ	
	6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд	2020 он, БОАЖЯамны ерөнхий шинжээч	
	7. Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо	МОНГОЛ-УС ТӨААТҮГ Ундны ус 2022.09.сарын 21-ны өдрийн 24 тоот, Технологийн ус 2022.07.01-ний өдрийн 162тоот,	
	8. Тухайн жилийн уулын ажлын батлагдсан төлөвлөгөөний огноо	2023 оны УАТ батлагдаагүй, хүлээгдэж байна.	
	9. Батлагдсан уулын ажлын төлөвлөгөөний 1.1, 1.5, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11 дэх маягыг хавсаргах	Батлагдсан уулын ажлын төлөвлөгөөний 1.1, 1.5, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11 дэх маягыг Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд хавсаргав.	
	10. Нөхөн сэргээлт	Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/	Тайлант онд гүйцэтгэсэн Төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэх
		Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/	Тайлант онд гүйцэтгэсэн Төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэх
11. ТХГН-ын тухай хууль, Гол, мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын	Бор-Өндөрийн уурхай орчмын газар нутаг нь хуулиар тогтоосон хамгаалалтын бүрүүдтэй давхацдаггүй.		

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

 Д.Оюунсайхан
 / 2023 он 01-р сарын 02-ний өдөр /

бүс, ойн сан бүхий газарт ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай хуулиар тогтоосон хамгаалалтын бүсийн хилийн заагтай давахцсан эсэхийг тодорхойлсон лавлагааг хавсаргах

ГУРАВ. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛ, ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

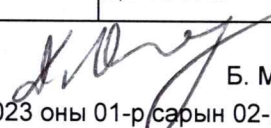
Д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
3.1	1. Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр, хэмжээ /хэмжих нэгж/	Төмрийн хүдрийг нойтноор болон хуурайгаар баяжуулах технологид химийн бодис хэрэглэхгүй.
	2. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө -урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ -эрсдлийн үед авах арга хэмжээ -учруулсан хохирлын уршгийн зайлуулах, бууруулах арга хэмжээ авах -хохирлын нөхөн төлбөрийг тооцох арга хэмжээ	-
3.2	1. Шатах тослох материалын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	1.Нефть бааз дизель түлш/өвөл/ 53.144мян.кг, шатахуун түгээх станц А-80 3791 л, дизель түлш 2710 л, Баргилт цех 56056 мян.кг, ЭХЦ 15021 мян.кг,
	2. Тэслэх, дэлбэлэх бодисын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	2. Эмульс 32раз-3501,6кг, 220 раз-46440кг, 70 раз-12744кг, аммиакийн шүү 485800 кг, ОША 7368 у.м, ДША 55331 у.м, галын бянт 4691ш, СИНВ 43543ш, Реле 2097ш, ЭЗОШ 1201ш, РПД 2097ш, шашки 30411,2 кг, Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр суманд УБУ-ийн районд байрших 180,0 тн-ын агуулахтай.
3.3.	1. Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/ • Ахуйн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ • Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ • Аюултай хог хаягдал	Хатуу 390 тн Шингэн 18 тн, Аюултай хог хаягдал: 163 литр, хуурай 189кг,
	2.Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	“Бор-Өндөр хот тохижилт” ОНТҮГ-тай байгуулсан хог хаягдал тээвэрлүүлэх гэрээний дагуу уурхайн хог хаягдлын түр цэгээс сар бүр, 7 хоногийн 2 өдөр тээвэрлэлтийг гүйцэтгэнэ. Хог хаягдлын хураамжид 2 676 000 төгрөг төлдөг.

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨСӨВ

Доорх хүснэгтийн 4.1.2 - 4.1.7 -д тусгагдсан тухайн жилийн арга хэмжээний төсвийн нийлбэр нь 4.1.1 -д тусгагдана.

Д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
4.1	1. Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	85,66
	2. Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, арга хэмжээний төсөв	0,0 сая.төг
	3. Нөлөөллөөс бууруулах арга хэмжээний төсөв	0,0 сая.төг

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг огноо

 Б. Мөнххүлэг.
 /2023 оны 01-р сарын 02-ний өдөр /

4. Нөхөн сэргээх арга хэмжээний төсөв	65,5 сая.төг
5. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээний төсөв	10,08 сая.төг
6. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
7. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөв	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
8. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг хамгаалах арга хэмжээ	0,0 сая.төг
9. Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв	10,08 сая.төг

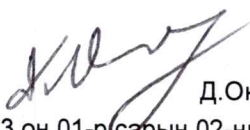
ТАВ. МЕТА МЭДЭЭЛЭЛ

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах багана
5.1	Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл	
	Тосгон	
	Хог хаягдлын цэгийн байршил	
	Аюултай хог хаягдлын агуулахын байршил	
	Хаягдлын далан	
	Химийн бодисын агуулахын байршил	
	Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах	
	Хяналтын цэгийн байршил	
	Тухайн жилд хуулах хөрс	
	Гадаад, дотоод овоолго	
	Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай	
	Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай	
	Гүний худгийн байршил	
	Дүйцүүлэн хамгаалал хийх гэзрын байршил	

ЗУРГАА. ТУХАЙН ЖИЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНЭЭС БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх	В. Нөлөөллийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
6.1. Хөрсөнд үзүүлэх Нөлөөлөл -Бохирдуулах -Эвдэх -Доройтуулах	"тийм"	"тийм"	"тийм"	"тийм"	
6.2. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл -Бохирдуулах -Нөөцийг бууруулах	"тийм"	"тийм"	"тийм"	"тийм"	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

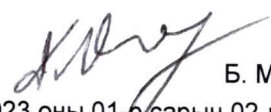

Д.Оюунсайхан
/ 2023 он 01-р сарын 02-ний өдөр /

6.3 Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл - амьдрах орчинг хуваах - амьдрах орчинг доройтуулах - амьдрах орчинг хомсдуулах - нөөцийг бууруулах	"үгүй"	"үгүй"	"үгүй"	"үгүй"	
6.4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - тоос	"тийм"	"тийм"	"тийм"	"тийм"	
6.5. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс -Хамгаалах -Нүүлгэн шилжүүлэх	"тийм"				

**ДОЛОО. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДҮН
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ**

Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл	А. Тоо	Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх	В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх	Г. Дүгнэлт
7.1. Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх зайлуулах арга хэмжээ	10	"тийм"	"тийм"	
7.2. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	11	"тийм"	"тийм"	
7.3. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ - техникийн/ га эзэлхүүн - биологийн /га	- 1	"тийм"	"тийм"	
7.4. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээ	1	"тийм"	"тийм"	
7.5 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах арга хэмжээ	1	"тийм"	"тийм"	
7.6. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	2	"тийм"	"тийм"	
7.7. Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	4	"тийм"	"тийм"	

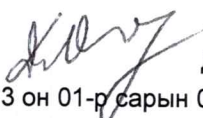
Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
огноо

 Б. Мөнххүлэг.
 /2023 оны 01-р сарын 02-ний өдөр /

**НАЙМ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В. Давтамж	Г. Төсөв
Хөрс	6	1. 46°20'10,6 109°17'17,0 2. 46°19'35,0 109°17'44,4	2	1450,0
Ус	4	1. 46°19'48,1 109°16'28,5 2. 46°19'30,1 109°20'04,5 3. 46°19'43,7 109°18'32,4	2	1450,0
Амьтан Ургамал	2	2	2	1450,0
Агаар	2	1. 46°20'02,7 109°17'27,2 2. 46°20'02,7 109°17'17,0	2	1450,0
Шинжээчдийг ажиллуулах томилолтын зардал				3080,0
Бусад				1250,0
Бүгд	14	-		10080,0

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг

 Д.Оюунсайхан
 / 2023 он 01-р сарын 02-ний өдөр /

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Маягт - 1.1

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Монголросцветмет
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-000174
Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш
Баяжуулалтын технологи: Флотаци

Төлөвлөгөөний он: 2023
ТЭЗҮ-ээр ашиглах нийт хугацаа: 5
Ашиглалтын хэд дэх жил: 6

Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн төлөв

№	Нөөцийн зэрэг		Бүтээгдэхүүний хэмжээ		Ашигт малтмалын нэр	Агуулга		Металл (эрдэс)-ын хэмжээ		Тайлбар	
			Хэмжих нэгж	Тоон утга		Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга		
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	
1	ТЭЗҮ-ийн хүчин чадал										
		Боловсруулах хүдэр (элс)-ийн хэмжээ	мян.тн		1		---		---		
	1		мян.тн		1		---		---		
2	2024 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ										
	1	Боловсруулах хүдэр (элс)-ийн хэмжээ	мян.тн	140.00	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	28.26	мян.тн	39.56	2023 онд хүдэр боловсруулалт баяжуулалт төлөвлөөгүй.
	1		мян.тн		1		---		---		
3	2025 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ										
	1	Боловсруулах хүдэр (элс)-ийн хэмжээ	мян.тн	140.00	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	28.26	мян.тн	39.56	Эдийн засгийн нөхцөл байдал худалдан авагч зэрэг нөхцөлөөс шалтгаалж өөрчлөгдөх боломжтой
	1		мян.тн		1		---		---		
4	2026 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ										
	1	Боловсруулах хүдэр (элс)-ийн хэмжээ	мян.тн	140.00	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	28.26	мян.тн	39.56	Эдийн засгийн нөхцөл байдал худалдан авагч зэрэг нөхцөлөөс шалтгаалж өөрчлөгдөх боломжтой
	1		мян.тн		1		---		---		

Төлөвлөгөө гаргасан: О.Яндаг
Ерөнхий инженер: П.Машбат
Баяжуулагч инженер:

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн: Х.Лхагвабаатар

Аж ахуйн нэгжийн нэр:

Монголросцветмет

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар:

MV-000174

Ашигт малтмалын төрөл:

Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи:Флотаци

Төлөвлөгөөний он:2023

Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ:0.00

Маягт-5

Баяжуулах (боловсруулах) үйлдвэрийн химийн бодис болон туслах материалын хэрэглээ

№	Урвалжийн нэр***	Химийн томьёо	Зориулалт	Зарцуулалт		Нийт хэрэглээ		Тайлбар
				Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1		- - -						2023 онд жоншны хүдэр олборлолт,

Төлөвлөгөө гаргасан:

О.Яндаг

Ерөнхий инженер:

П.Машбат

Хүлээн авсан:

Мэргэжилтэн:

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Маягт-6.2

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Монголросцветмет
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-000174
Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Баяжуулалтын технологи: Флотаци
Төлөвлөгөөний он: 2023

Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 0.00

Уурхайн ус хангамж

№	Хэрэглэгчдийн жагсаалт		Эх үүсвэр	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Шоометр тутам дахь үнэ тариф (төгрөг)	Төлбөрийн хэмжээ (сая.төг)	Тайлбар
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Хүн амын унд, ахуйн зориулалтаар ашигласан хэрэглээ	Хүн амын унд, ахуйн зориулалтаар ашигласан хэрэглээ	Гүн (шүүрэл, худаг)	м3/жил	6,017.839	0.00	0.00	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 20.1.1 дэх заалтын дагуу ажилчдын унд ахуйн зориулалтаар ашиглах усыг төлбөрөөс чөлөөлнө.
2	Олборлох үйлдвэрлэлийн (ил, далд уурхай) хэрэглээ	Олборлох үйлдвэрлэлийн (ил, далд уурхай) хэрэглээ	Ус шавхалт	м3/жил	119,970.00	1,332.00	159.80	Жонш боловсруулахад ноогдох
3	Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн хэрэглээ	Эргэлтийн усны хэмжээ	Үүсмэл нуур	м3/жил	652,769.00	0.00	0.00	
3		Нэмэлт усны хэмжээ	Ус шавхалт	м3/жил	100,240.00	1,332.00	133.52	Жонш боловсруулахад ноогдох
3		Нийт усны хэмжээ	- - -	м3/жил	753,009.00	0.00	0.00	
3		Баяжуулах үйлдвэрийн эргэлтийн усны эзлэх хэмжээ	- - -	%	86.688	0.00	0.00	
4	Байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээлтэд хэрэглэх хэрэглээ	Байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээлтэд хэрэглэх хэрэглээ	Ус шавхалт	м3/жил	32,250.743	74.00	2.387	Жонш боловсруулахад ноогдох
5	Усыг шавхан зайлуулах	Усыг шавхан зайлуулах	Ус шавхалт	м3/жил	0.00	888.00	0.00	төмрийн баяжмалд ноогдох
6	Эрэл хайгуулын өрөмдлөг хийх	Эрэл хайгуулын өрөмдлөг хийх	Ус шавхалт	м3/жил	0.00	1,332.00	0.00	төмрийн баяжмалд ноогдох
7	Бусад (Авто зам, Барилга, Хүнд, хөнгөн, хүнсний үйлдвэрлэл, Эрчим хүч, Газар тариалан г.м)	Бусад (Авто зам, Барилга, Хүнд, хөнгөн, хүнсний үйлдвэрлэл, Эрчим хүч, Газар тариалан г.м)	Ус шавхалт	м3/жил	41,381.187	55.50	2.297	Жонш боловсруулахад ноогдох
Нийт хэрэглээ					952,628.769	- - -	298.003	

Төлөвлөгөө гаргасан: О.Яндаг
Ерөнхий инженер: П.Машбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

Аж ахуйн нэгжийн нэр:
Ашигт малтмалын төрөл:
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар:

Монголросцветмет
Хайлуур жонш
MV-000174

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи:Флотаци
Төлөвлөгөөний он:2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ:0.00

Маягт-9.1

Уурхайн өрөмдлөг, тэсэлгээний ажил

Д/д	Тусгай зөвшөөрлийн дугаар, огноо		Өрөмдлөгийн хэмжээ (мян.тууш.м)			Нийт уулын цул мян.м ³		Тэслэгдэх уулын цулын хэмжээ мян.м ³			Агуулахын багтаамж (тн)			Тайлбар
	Тэсэлгээ	Тэсэлгээний туслан гүйцэтгэгч	Хөрс	Хүдэр	Нийт өрөмдлөгийн хэмжээ	Хөрс	Хүдэр	Хөрс	Хүдэр	Нийт уулын цулын хэмжээ	Агуулахын ангилал	Тэсрэх бодис	Тэсэлгээний хэрэгсэл	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	№595 2020.12.30.	Монголросцветмет ТӨҮГ	20.436	16.153	36.589	4.5885	32.3077	4.5885	32.3077	36.896199999 99999	Байнгын	180	30	

Төлөвлөгөө гаргасан: О.Яндаг

Ерөнхий инженер: П.Машбат

Хүлээн авсан:

Мэргэжилтэн:

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Монголросцветмет
Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-000174

Монголросцветмет
Хайлуур жонш
MV-000174

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Флотаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 0.00

Маягт-9.2

Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хэрэглээ

Д/д	Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл	Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хэрэглээ				Тайлбар
		Нэр, төрөл	Хэмжих нэгж	Орлого	Зарлага	
1	2	3	4	5	6	7
1	Тэсрэх бодис	Игданит	тн	131.965	131.965	
2	Тэсрэх бодис	Эмульс	тн	23.312	23.312	
3	Тэсрэх бодис	Шашки	тн	8.4	8.4	
4	Тэсэлгээний хэрэгсэл	Нонель	ш	16702	16702	СИНВ-Ш - 4 метртэй
5	Тэсэлгээний хэрэгсэл	Цочир дамжуулах шижим	м	35270	35270	
6	Тэсэлгээний хэрэгсэл	Тэслүүр	ш	10518	10518	
7	Тэсэлгээний хэрэгсэл	Хором удаашруулагч	ш	78	78	РПД -30м/с
8	Тэсэлгээний хэрэгсэл	Нонель	ш	1260	1260	СИНВ-Ш - 15 метртэй
9	Тэсэлгээний хэрэгсэл	Гал дамжуулах шижим	м	7000	7000	

Төлөвлөгөө гаргасан: О.Яндаг
Ерөнхий инженер: П.Машбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

Аж ахуйн нэгжийн нэр:
Ашигт малтмалын төрөл:
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар:

Монголросцветмет
Хайлууур жонш
MV-000174

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Флотаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 0.00

Маягт-9.3

Тэсэлгээчдийн бүртгэл

Д/д	Албан тушаал	Овог, нэр	Үнэмлэхний дугаар	Даатгалд хамрагдсан эсэх
1	2	3	4	5
1	Тэсэлгээний удирдагч	П.Машбат	№047/2022	Тийм
2	Тэсэлгээний удирдагч	Б.Батзолбоо	№048/2022	Тийм
3	Тэсэлгээний удирдагч	Г.Чинбат	№092/2019	Тийм
4	Тэсэлгээний удирдагч	Б.Бат	№001/2020	Тийм
5	Нярав	А.Адъяасүрэн	№052/20022	Тийм
6	Нярав	Э.Ган-Од	№145/2018	Тийм
7	Нярав	Д.Пүрэвхүү	№94/2013	Тийм
8	Нярав	П.Мөнхбат	№049/2020	Тийм
9	Нярав	Д.Батцэнгэл	№66/2020	Тийм
10	Нярав	Ц.Энхбаатар	№477/2017	Тийм
11	Тэсэлгээчин	Б.Эрдэнэбилэг	№617/2017	Тийм
12	Тэсэлгээчин	А.Наранхүү	№612/2017	Тийм
13	Тэсэлгээчин	Д.Бямбацогт	№611/2017	Тийм
14	Тэсэлгээчин	С.Мэндбаяр	№91/2019	Тийм
15	Тэсэлгээчин	Г.Болд-Эрдэнэ	№616/2017	Тийм
16	Тэсэлгээчин	Э.Талынбаатар	№23/2020	Тийм
17	Тэсэлгээчин	Н.Энхсайхан	№005/2022	Тийм
18	Тэсэлгээчин	Н.Сүхээ	№006/2022	Тийм
19	Тэсэлгээчин	У.Маргад-Эрдэнэ	№007/2022	Тийм
20	Тэсэлгээчин	С.Төрболд	№008/2022	Тийм
21	Тэсэлгээчин	Б.Пүрэвсайхан	№049/2022	Тийм

Төлөвлөгөө гаргасан: О.Яндаг
Ерөнхий инженер: П.Машбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Ашигт малтмалын төрөл: Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар:

Монголросцветмет
Хайлуур жонш
MV-000174

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи:Флотаци
Төлөвлөгөөний он:2023
Тухайн онд олборлох хэмжээ:0.00

Маягт-10

Байгаль орчны нөхөн сэргээлт

Д/д	Үзүүлэлт	Талбай		Эзэлхүүн		Зардлын хэмжээ		Тайлбар	Солиболцол									
		Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга		Уртраг				Өргөрөг			Метрийн		
1	Техникийн нөхөн сэргээлт - Гадаад овоолго	га		м3		сая.төг			Уртраг				Өргөрөг			Метрийн		
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
									1									
2	Техникийн нөхөн сэргээлт - Дотоод овоолго	га	0.12	м3	6283	сая.төг	15.5	Бор-Өндөр УБҮ-ийн 5-р хүдрийн биетийн уулын ажлын явцад үүссэн суулт бүхий орон зайд Баяжуулах фабрикаас гарах төмрийн хаягдал прод 10000 тн 0.08 га талбайд 4000м3 дүүргэлт, Уулын нэвтрэлтийн хар чулуулгаар 5707.5 тн 0.04 га талбайд 2283 м3 дүүргэлтийг тус тус хийнэ.	Уртраг				Өргөрөг			Метрийн		
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
									1	46	16	4.91	109	26	14.1			
									2	46	16	4.93	109	26	13.32			
									3	46	16	4.38	109	26	12.7			
									4	46	16	4.32	109	26	13.52			
3	Биологийн нөхөн сэргээлт Шимт хөрс	га		м3		сая.төг		Биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй	Уртраг				Өргөрөг			Метрийн		
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
									1									
4	Биологийн нөхөн сэргээлт Биологи	га		м3		сая.төг		Биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй	Уртраг				Өргөрөг			Метрийн		
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
									1									
5	Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт	га	15	м3		сая.төг	60	УБҮ-ийн Дүйцүүлэн хамгаалах ногоон байгууламжийн талбайд 10000 ширхэг мод сөөг тарина.	Уртраг				Өргөрөг			Метрийн		
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
									1	46	15	51.75	109	25	55.09			
									2	46	15	34.51	109	25	38.11			
									3	46	15	25.16	109	25	41.65			
									4	46	15	41.42	109	26	14.44			
6	"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарих модны хэмжээ*	га		ш	200000	сая.төг		Бор-Өндөр УБҮ-ийн хүлэмжийн аж ахуй, мод үржүүлгийн талбайд нийт 200000 модны бойжуулж тариалалт хийнэ.	Уртраг				Өргөрөг			Метрийн		
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
									1									
7	Байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг судлах, хамгаалах	га		м3		сая.төг	10.08	Хяналт мониторинг, агаар хөрс, ус, цацраг, тоос, ургамалжилтын судалгааг жилд 2 удаа хийж гүйцэтгэнэ.	Уртраг				Өргөрөг			Метрийн		
									№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
									1									
Нийт		га	15.12	м3	206,283.00	сая.төг	85.58											

Төлөвлөгөө гаргасан: О.Яндаг
Албан тушаал:

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

Журмын 4 дүгээр хавсралт.
Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн
төлөвлөгөөний биелэлтийг дүгнэх,
хүлээж авах загвар

б. Уул уурхайн олборлолт, газрын тос, уламжлалт бус газрын тос, цацраг идэвхт ашигт малтмалын хайгуулын төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийг дүгнэх хуудас

1. Төсөл хэрэгжүүлэгч ААН-ийн нэр: "Бор-Өндөр УБҮйлдвэр"-ийн 2022 оны БОМТөлөвлөгөөний биелэлт
2. Төслийн байршил: Хэнтий аймаг Бор-Өндөр сум
3. Регистрийн дугаар: MV-000174
4. Огноо: 2022.12.06

№	Тухайн жилийн менежментийн төлөвлөгөөний бүрэлдэхүүн хэсэг	Авбал зохих оноо	Ажлын хэсгийн гишүүдийн үнэлсэн оноо						Гишүүдийн үнэлсэн онооны дундаж	Үндэслэл, тайлбар
			Б.Дарахтөр	Ө.Маналжав	Г.Мөнх-Эрдэнэ	Ц.Батцэнгэл	Г.Адъяабилэгт	Б.Баярбаясгалан		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	20	20	20	20	20	20	20	20	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр 14 ажил тусгаснаас 14 ажил хийж гүйцэтгэсэн
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт /техникийн нөхөн сэргээлт, биологийн нөхөн сэргээлт, татан буулгах, хаалтад бэлтгэх/	30	26	26.5	26	26	26	26.5	26.2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд 0,08 га тусгасанаас 0,07 га-д хийж гүйцэтгэсэн.

3	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	10	10	10	10	10	10	10	10	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөн 20000 ширхэг мод тарьж суулгахаар төлөвлөн хийж гүйцэтгэсэн. Батноров сумын Бэрх тосгонд 11.2 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлтийн ажил хийж гүйцэтгэсэн.
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний биелэлт	5	-	-	-	-	-	-	5	Нүүлгэн шилжүүлэх 1 ажил төлөвлөсөн боловч ямар нэгэн гомдол ирээгүй байна
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний биелэлт	5	-	-	-	-	-	-	5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах зорилгоор ажил тусгаагүй
6	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	10	10	10	10	10	10	10	10	Осолын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөнд 17 ажил төлөвлөж, 17 ажил хийж гүйцэтгэсэн.
7	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд 13 ажил тусгаснаас 13 ажил хийж гүйцэтгэсэн
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	Агаарын шинжилгээг 8 цэгээс жилд 2 удаа хийхээс 8 цэгээс 2 удаа хийгдсэн. Хөрсний шинжилгээг 7 цэгээс жилд 2 удаа хийхээс 7

										цэгээс 2 удаа хийгдсэн. Усны шинжилгээг 7 цэгээс жилд 2 удаа хийхээс 7 цэгээс 2 удаа хийгдсэн. Ургамалан нөмрөг 5цэгээс жилд 2 удаа хийхээс 5 цэгээс 2 удаа хийсэн. Дүгнэлт гараагүй.
9	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд 3 ажил төлөвлөсөн. Үүнээс 3 ажил хийгдсэн.
10	Аймаг, сумын орон нутгийн төрийн захиргааны байгууллагын шаардлагаар хийсэн ажил болон нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт	5	5	5	5	5	5	5	5	Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөнд 1 ажил төлөвлөсөн 1 ажил хийгдсэн.
Нийт		100							96.3	

Тайлбар: Бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрт биелэлтээс нь хамааран авсан байвал зохих оноог тогтоосон ба ажлын хэсгийн гишүүн тус бүрийн өгсөн онооны энгийн арифметик дунджийг бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрт тооцож гаргана. Гишүүдийн бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрт өгсөн онооны энгийн арифметик дунджийн нийлбэр нь нийт оноо болно. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн биелэлтийн нийт оноо нь 90-аас доош байвал төлөвлөгөөний биелэлтийг хангалтгүй гэж үзнэ. Тухайн жилд дүйцүүлэн хамгаалах ажил төлөвлөгдөөгүй бол нөхөн сэргээх арга хэмжээ рүү, түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ төлөвлөгдөөгүй бол сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт рүү шилжүүлж тооцно

Дүгнэлт: Бор-Өндөрийн хайлуур жоншны ордын БОМТ-ний орчны хяналт шинжилгээний хариуг мэргэжлийн хяналтын эрүүл ахуйн байцаагчаар дүгнэлт гаргуулах

шаардлагатай. Нөхөн сэргээлтийн 0,01 га техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж дуусгах шаардлагтай, 2022 оны БОМТ-ний биелэлтийг хангалттай сайн хийсэн гэж үзэж байн.

АКТ ГАРГАСАН:

Ажлын хэсгийн ахлагч
Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын
газрын дарга

 Б.Дархантөр

Гишүүд:
Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын
Геологи, уул уурхайн хяналтын улсын
ахлах байцаагч

 Ө.Маналжав

Байгаль орчин аялал жуулчлалын газрын
мэргэжилтэн

 Г.Мөнх-Эрдэнэ

Умард говийн гүвээт халхын дундад талын
сав газрын Ахлах мэргэжилтэн

 Ц.Батцэнгэл

Сумын Засаг даргын орлогч

Г.Адъяабилэгт

Байгаль хамгаалагч

Б.Баярбаясгалан

Хүлээн зөвшөөрсөн:
"БОР-ӨНДӨР УБҮйлдвэр"-ийн ЗАХИРАЛ

Б.Магсаржав

